

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra severoamerických studií

**Vztah Republikánské strany k navrhovanému Dodatku o
rovnoprávnosti a vliv dezinformací na jeho neschválení**

Bakalářská práce

Autorka práce: Aneta Ryšavá

Studijní program: Teritoriální studia

Vedoucí práce: Mgr. Jana Sehnálková, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 27. 4. 2024

Aneta Ryšavá

Bibliografický záznam

RYŠAVÁ, Aneta. *Vztah Republikánské strany k navrhovanému Dodatku o rovnoprávnosti a vliv dezinformací na jeho neschválení*. Praha, 2024. 44 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, Katedra severoamerických studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jana Sehnálková, Ph.D.

Rozsah práce: 73 970 znaků

Abstrakt

Práce s názvem „Vztah Republikánské strany k navrhovanému Dodatku o rovnoprávnosti a vliv dezinformací na jeho neschválení“ se zabývá Dodatkem o rovnoprávnosti a opozicí, která se proti němu zformovala. Práce se snaží odpovědět na otázku, zda se argumenty vůči dodatku dají označit za dezinformace. První kapitola se zabývá definicí pojmu „dezinformace“. Druhá kapitola představuje Dodatek o rovnoprávnosti a krátce popisuje jeho historii. Třetí kapitola čtenáře seznámí s Phyllis Schlafly a jejím hnutím STOP ERA, které se proti dodatku postavilo. Čtvrtá prezentuje časté argumenty opozice vůči dodatku a hodnotí, zda je lze označit za dezinformaci. Pátá kapitola dokumentuje vývoj názoru Republikánské strany na Dodatek o rovnoprávnosti. Práce se snaží odpovědět na otázku, proč Republikánská strana přestala dodatek podporovat a jakou roli v tomto rozhodnutí hrály dezinformace, které se o dodatku šířily. Po analýze vývoje názorů strany na dodatek docházím k závěru, že Republikánská strana si ze souboje s dodatkem odnesla lekcí o možnosti spojení s náboženskými skupinami. To vedlo k tomu, že Republikánská strana nahradila Demokratickou stranu na americkém Jihu a získala si její obvyklé voliče.

Abstract

This bachelor thesis, titled "The Relationship of the Grand Old Party to the Equal Rights Amendment and the Influence of Disinformation on Its Failed Ratification," deals with the Equal Rights Amendment and opposition against the amendment. The thesis aims to answer the question of whether arguments against the amendment can be called disinformation. The thesis is divided into five chapters. The first chapter explores the definition of "disinformation." The second chapter introduces the Equal Rights Amendment and outlines its history. The third chapter focuses on Phyllis Schlafly and the opposition she formed against the amendment. The fourth chapter is the longest, examining the most common arguments against the amendment and assessing whether they can be classified as disinformation. The fifth and final chapter discusses the Republican Party and its changing opinion on the amendment. The aim of the thesis is to determine whether the arguments against the amendment can be considered disinformation and how they influenced the Republican Party's opinion on the amendment. After analyzing the party's stance on the amendment, I conclude that the Republican Party learned a lesson from the battle over the amendment about the potential for aligning with religious groups. This led to the Republican Party replacing the Democratic Party in the American South and gaining its usual voters.

Klíčová slova

Dezinformace, ERA, STOP ERA, Republikánská strana, Phyllis Schlafly

Keywords

Disinformation, ERA, STOP ERA, Grand Old Party, Phyllis Schlafly

The Relationship of the Grand Old Party to the Equal Rights Amendment and the Influence of Disinformation on Its Failed Ratification

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Janě Sehnálkové, Ph. D. za její konzultaci a odborné vedení. Také bych ráda poděkovala prof. PhDr. Michalu Kubátovi, Ph. D. za poskytnutou podporu a rady. Mé poděkování patří i mému partnerovi a rodině. Mé poděkování patří i mým kočkám Pandovi a Olivce za jejich tichou podporu.

Obsah

Úvod.....	7
1. Dezinformace a fake news	10
2. Dodatek o rovnoprávnosti	14
3. Opozice vůči ERA a Phyllis Schlafly.....	18
4. Argumenty vůči Dodatku o rovnoprávnosti	23
4.1. Postavení žen v domácnosti	23
4.2. Unisex toalety.....	25
4.3. Branná povinnost.....	26
4.4. Manželství homosexuálů.....	28
4.5. Interrupce hrazené plátcí daní	28
4.6. Shrnutí	30
5. Republikánská strana a Dodatek o rovnoprávnosti	31
5.1. Prezident Nixon a Dodatek o rovnoprávnosti	31
5.2. Gerald Ford a Dodatek o rovnoprávnosti	31
5.3. Reaganova éra a Dodatek o rovnoprávnosti.....	33
Závěr.....	36
Summary	38
Seznam literatury.....	40

Úvod

Práce s názvem „Vztah Republikánské strany k navrhovanému Dodatku o rovnoprávnosti a vliv dezinformací na jeho neschválení“ se zabývá Dodatkem o rovnoprávnosti, dezinformacemi, které se vůči němu šířily a proměnou názoru Republikánské strany na zmíněný dodatek.

Dodatek o rovnoprávnosti je navrhovaný dodatek k Ústavě Spojených států. Cílem dodatku bylo zajistit právní rovnost všem občanům, bez ohledu na jejich pohlaví. Dodatek o rovnoprávnosti byl poprvé navržen v roce 1923, krátce potom, co ženy získaly volební právo. Téma schválení dodatku začalo být opět aktuální v roce 1972, kdy byl schválen v Senátu Kongresu Spojených států. Aby se dodatek stal součástí ústavy, musel by být ratifikován 38 státy federace.

V počátcích se dodatek těšil velké podpoře. Obě hlavní politické strany měly prosazení dodatku ve svém programovém prohlášení. Dodatek se také těšil podpoře obou komor Kongresu a tehdejšího prezidenta Nixona. Navzdory velké počáteční popularitě ale dodatek dodnes není součástí Ústavy Spojených států. Některé státy svoji ratifikaci dodatku dokonce stáhly. Za tímto obratem s velkou pravděpodobností stála výrazná kampaň proti schválení dodatku.

Jeho odpůrci argumentovali, že by ženy připravil o různé výhody. Odpůrci dodatku zmiňovali například to, že dodatek by zhoršil postavení žen v domácnosti. Dále argumentovali tím, že by mohl způsobit povolení manželství homosexuálů a že by ženy mohly být nuceny narukovat do armády. Nakonec dodatek neprošel ratifikací a dodnes se nestal součástí Ústavy Spojených států.

Domnívám se, že téma samotného dodatku je stále relevantní. V roce 2017 dodatek ratifikovala Nevada a o rok později byl ratifikován státem Illinois. V roce 2020 byl dodatek ratifikován státem Virginie. Tím byl dodatek schválen potřebným množstvím států. Stalo se tak ale až po vypršení lhůty na toto schválení. V dubnu roku 2023 hlasoval Senát Kongresu Spojených států o usnesení, které by tuto lhůtu odstranilo. Usnesení ale neprošlo.

Samotná otázka rovných práv pro muže a ženy není ve Spojených státech dodnes vyřešená. V některých případech, jako je například otázka reprodukčních práv, se situace žen oproti sedmdesátým letům minulého století dokonce zhoršila. I v tomto ohledu se ukazuje, jak aktuální je otázka Dodatku o rovnoprávnosti. Se zrušením rozsudku v případě *Roe vs. Wade* se vyskytly názory, že Dodatek o rovnoprávnosti je cestou, jak ochránit právo na interrupci.¹ Je nepravděpodobné, že Dodatek o rovnoprávnosti by pomohl ochránit právo potrat.² Přesto se domnívám, že je vypovídající, že se o dodatku stále hovoří, nyní více jak století po jeho prvním předložení Kongresu. Zajímavostí je i fakt, že v roce 2001 se 70% Američanů domnívalo, že dodatek už je součástí americké Ústavy.³

Toto téma jsem si vybrala, protože i dnes je velmi časté, že právní úprava, či nový zákon, který by pomohl menšímu množství občanů, se stane velkým politickým tématem, o kterém šíří dezinformace nejen jeho odpůrci, ale i samotní politici navzdory tomu, že z podstaty své role by se

¹Kate Kelly, „Op-Ed: The best way to protect abortion rights? Finalize the Equal Rights Amendment“, Los Angeles Times, 23. května 2022, <https://www.latimes.com/opinion/story/2022-05-23/roe-abortion-equal-rights-amendment> (staženo 18. dubna 2024).

²David A. Schultz, „Could an ERA save abortion rights? Don't count on it“, The Hill, 17. května 2022, <https://thehill.com/opinion/civil-rights/3487622-could-an-era-save-abortion-rights-dont-count-on-it/> (staženo 18. dubna 2024).

³Jessica Neuwirth, Gloria Steinem, *Equal Means Equal: Why the Time for an Equal Rights Amendment is Now*, (New York: The New Press, 2015), 11, <https://www.libgen.is/>. (staženo 27. března 2024).

měli snažit o jistou zdrženlivost. Tento stav vede k situaci, kdy daný zákon či právní úprava nakonec nejsou schváleny, či jsou schváleny v natolik okleštěné podobě, že téměř nesplní původní cíl prosazení daného zákona. Přišlo mi zajímavé zkoumat, jaké argumenty opozice vůči dodatku používala a nakolik byly pravdivé. Situace s Dodatkem o rovnoprávnosti se velmi podobá situaci s Istanbulskou úmluvou. Z té se stejně jako z dodatku stalo výrazně politizované téma, o kterém i politici šířili velké množství dezinformací. To vedlo k situaci, kdy Česká republika jako jeden z mála států Evropské unie úmluvu neratifikovala.

Práce se zabývá otázkou, zda se argumenty používané opozicí vůči dodatku dají označit za dezinformace. Dále se práce snaží zodpovědět na otázku, zda tyto možné dezinformace ovlivnily proměnu názoru Republikánské strany na dodatek. Metodologie použitá v práci byla obsahová analýza. Na základě určené definice dezinformace jsem se pokoušela určit, zda se dají argumenty opozice vůči dodatku označit za dezinformace.

Práce se zaměřuje především na kampaň, kterou proti dodatku vedla konzervativní aktivistka Phyllis Schlafly. Schlafly se podařilo sjednotit různé náboženské skupiny, které se proti dodatku stavěly. Phyllis Schlafly se brzy stala tváří opozice vůči dodatku. Schlafly argumentovala, že dodatek by naopak vedl ke zhoršení postavení žen ve Spojených státech. Podle velkého množství historiků stojí za neúspěchem schválení dodatku právě Phyllis Schlafly.⁴ Práce se tedy soustředí především na argumenty, které proti dodatku používala Schlafly a její hnutí STOP ERA.

Práce využívá programová prohlášení Republikánské strany, měsíčníky Phyllis Schlafly a videa debat, kterých se Phyllis Schlafly účastnila. Ze sekundárních zdrojů práce využívá ve velké míře knihu *Why we lost the ERA*⁵ od harvardské profesorky Jane J. Mansbridge. Kniha poskytuje užitečné informace k tématu ERA a rozebírá právní důsledky případného přijetí dodatku. Práce také využívá knihu *Republican Women: Feminism and Conservatism from Suffrage through the Rise of the New Right*⁶, jejíž autorkou je Catherine E. Rymph. V rámci části o Republikánské straně práce využívá knihy Donalda T. Critchova. Jedná se o knihy *The Conservative Ascendancy: How the GOP Right Made Political History*⁷ a *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*.⁸

Pro účely vymezení pojmu dezinformace byly použity odborné články zabývající se tématem. Definice dezinformace, podle které v práci posuzuji, zda se argumenty vůči dodatku dají označit za dezinformaci, pochází z EU DisinfoLab, neziskové organizace, která se zabývá dezinformacemi.⁹ Vzhledem k tomu, že se jedná o téma významné pro Spojené státy, byly všechny

⁴Ritu Prasad, „Women's Equal Rights Amendment sees first hearing in 36 years“, *BBC*, 30. dubna 2019, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-44319712> (staženo 26. dubna 2024).

⁵Jane J. Mansbridge. *Why We Lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), <https://www.libgen.is/>, (staženo 26. dubna 2024).

⁶Catherine E. Rymph, *Republican Women: Feminism and Conservatism from Suffrage through the Rise of the New Right*, (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 2006), <https://www.libgen.is/>, (staženo 26. dubna 2024).

⁷Donald T. Critchow, *The Conservative Ascendancy: How the GOP Right Made Political History*, (Cambridge: Harvard University Press, 2007), <https://www.libgen.is/>, (staženo 26. dubna 2024).

⁸Donald T. Critchow, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), <https://www.libgen.is/>, (staženo 26. dubna 2024).

⁹„Disinformation glossary“, EU DisinfoLab, naposledy upravené 30. března 2023, <https://www.disinfo.eu/publications/disinformation-glossary-150-terms-to-understand-the-information-disorder/> (staženo 26. dubna 2024).

použité zdroje, s jednou výjimkou v anglickém jazyce. Ze stejného důvodu jsem se rozhodla uměle nepřechylovat anglická jména.

Práce je rozdělena do pěti částí. První část se zabývá pojmem „dezinformace“ a jeho definicí, druhá část představuje samotný Dodatek o rovnoprávnosti a jeho stručnou historii. Třetí část práce představuje Phyllis Schlafly a její hnutí STOP ERA. Ve čtvrté části práce se věnuji argumentům vůči dodatku a zda se dají označit za dezinformaci. Pátá a poslední část práce dokumentuje proměnu názoru Republikánské strany na Dodatek o rovnoprávnosti. Právě fakt, že Republikánská strana měla podporu dodatku ve svém programovém prohlášení od čtyřicátých let a v roce 1980 se stala stranou, která se proti dodatku stavěla, ukazuje velký vliv hnutí STOP ERA na neúspěch přidání dodatku do Ústavy Spojených států.

1. Dezinformace a fake news

Pro účely zkoumání, zda se opozice vůči Dodatku o rovnoprávnosti dá označit jako dezinformace a fake news, se pokusím tyto pojmy nejprve definovat. Pojmy „dezinformace“ a „fake news“ jsou v dnešní době neustále zmiňované a setkáváme se s nimi často. Přesto se ale nejedná o nový fenomén.¹⁰ Dezinformace má dlouhou historickou tradici s kořeny v antické době. Tradičně byla propojena s vojenskými konflikty a bezpečností režimu a používala se jako součást válečné taktiky s cílem ovlivnění nepřátel.¹¹

Pojem „dezinformace“ má svůj původ v ruském jazyce, ze slova *dezinformatsiya*.¹² Jednalo se o označení speciálního oddělení v rámci ruské tajné policie, jehož úkolem bylo šířit dezinformace v rámci zpravodajských operací.¹³ Během druhé světové války používaly válečné strany dezinformace v rámci snah o zmatení nepřítel. S počátkem studené války se toto slovo dostalo do povědomí odborníků i v anglicky mluvících státech. Tento pojem byl ale vnímán především jako související se zpravodajským řemeslem. Oba mocenské bloky během studené války používaly šíření dezinformací jako součást své strategie.¹⁴

Jednou z neúspěšnějších dezinformačních kampaní Sovětského svazu bylo tvrzení, že virus AIDS byl vyvinut americkými vědci, kteří se snažili vyvinout biologickou zbraň. Sovětský svaz tvrdil, že Američané tuto zbraň testovali na bezdomovcích, narkomanech a homosexuálech. Tato dezinformace se poprvé objevila v roce 1983 v indickém prosovětském deníku *Patriot*. Příběh byl široce šířen především od roku 1985.¹⁵

Spojené státy se pod vedením prezidenta Reagana pokoušely se sovětskou propagandou bojovat. V roce 1981 administrativně zřídila Active Measures Working Group – pracovní skupinu pro aktivní opatření, jejímž úkolem bylo čelit sovětské dezinformační kampani. Během studené války měly dezinformace sloužit především dlouhodobým sovětským cílům. Často také sloužily k šíření pro-sovětského narativu.¹⁶

Dnes se propaganda šířená Ruskou federací od sovětské propagandy liší tím, že jejím cílem je především rozdmýchávat napětí.¹⁷ V současné době byla větší debata o nebezpečí propagandy a dezinformací obnovena po ruské anexi ukrajinského poloostrova Krym v roce 2014. Zatímco během studené války se dezinformace a fake news šířily především v denním tisku, či pomocí zpravodajských služeb, dnes se dezinformace mohou velmi rychle šířit na sociálních sítích.

¹⁰Miloš Gregor, Petra Mlejnková, *Challenging Online Propaganda and Disinformation in the 21st Century*, (London: Palgrave Macmillian Cham, 2021), 3, <https://doi.org/10.1007/978-3-030-58624-9>. (staženo 19. března 2024).

¹¹Ibid 76.

¹²Miloš Gregor, Petra Vejvodová, *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!* (Brno: Cpress, 2018), 10.

¹³Miloš Gregor, Petra Mlejnková, *Challenging Online Propaganda and Disinformation in the 21st Century*, (London: Palgrave Macmillian Cham, 2021), 80, <https://doi.org/10.1007/978-3-030-58624-9>. (staženo 19. března 2024).

¹⁴Ibid 12.

¹⁵Reiss Megan, “Disinformation in the Reagan years and lessons for today” <http://www.jstor.org/stable/resrep19125>., *R Street Institute*, (2019), (staženo 13. dubna 2024).

¹⁶Ibid.

¹⁷Miloš Gregor, Petra Mlejnková, *Challenging Online Propaganda and Disinformation in the 21st Century*, (London: Palgrave Macmillian Cham, 2021), 12, <https://doi.org/10.1007/978-3-030-58624-9>. (staženo 19. března 2024).

Svou roli hrají dezinformace a fake news v politice, mezinárodních vztazích i v každodenním životě. Dezinformace může mít formu upravené fotografie či fotografie prezentované v nepravdivém kontextu, informace, která záměrně zkresluje pravdu, nebo upraveného videa. V roce 2024 je také čím dál častější šíření tzv. deepfakes, falešných videí opravdových osob, které je zobrazují v nepravdivých, často nelichotivých či intimních situacích.

Navzdory tomu, jak často je pojem dezinformace používán, se jeho různé definice liší. Jednou z možných definic dezinformace je, že se jedná o úmyslně nepravdivou či zavádějící informaci. Předpokladem je, že dezinformace se snaží vytvářet falešná přesvědčení.¹⁸ Dalším faktorem, který definuje dezinformaci, je to, že dezinformuje záměrně. Samotná chyba či nepravdivé tvrzení tedy nejsou dezinformací.¹⁹ Stejně tak informace, která byla pravdivá, ale už není, není dezinformací. Pokud tedy někdo řekne, že tým, který vedl Ligu mistrů, ji stále vede, byť tomu už tak není, nejedná se o dezinformaci, ale pouze o starou informaci. Lze říci, že dezinformace je lží, ale není to pravidlem.²⁰

EU DisinfoLab, nezisková organizace zabývající se dezinformacemi, definuje dezinformaci jako informaci, která je falešná a je úmyslně šířena za účelem způsobit škodu.²¹ Pro účely zkoumání opozice k Dodatku o rovnoprávnosti použiji právě tuto definici. Aby mohl být argument opozice vůči dodatku označen za dezinformaci, musí se tedy jednat o informaci, která je falešná a je šířena za účelem způsobit škodu. Škodou se v případě Dodatku o rovnoprávnosti myslí zhoršení popularity dodatku.

Důležitý faktor, který ovlivňuje uvěřitelnost samotné zprávy, je to, že se jedná o zprávu, která by mohla být pravdivou. Dezinformace se zakládá na částečně pravdivých informacích.²² Tato uvěřitelnost je jedním z klíčových faktorů úspěšného šíření dané dezinformace. Dezinformace se považuje za dezinformaci i v případě, že ji vybraný cíl neuvěří a nenechá se jí zmanipulovat. Užívání toho pojmu není navázané na úspěšnost šíření dané dezinformace.²³

Dezinformace může být dezinformací i v případě, že k tomuto účelu nebyla vytvořena. Například pokud by čtenář satiry nabyl dojmu, že se jedná o pravdivou informaci a autor by věci neuvedl na pravou míru, bude se jednat o dezinformaci. Stejně by tomu bylo i v případě, že by autor satirických příběhů začal obhajovat jejich pravost v mainstreamových médiích.²⁴ V tom případě by se z původního satirického článku stala dezinformace.

¹⁸Fallis Don, "What Is Disinformation?", <https://doi.org/10.1353/lib.2015.0014>. *Library trends*, 63(3), (2015): (pp.405 (staženo 21. února 2024).

¹⁹Ibid. 406.

²⁰Miloš Gregor, Petra Mlejnková, *Challenging Online Propaganda and Disinformation in the 21st Century*, (London: Palgrave Macmillian Cham, 2021), 12, <https://doi.org/10.1007/978-3-030-58624-9>. (staženo 19. března 2024).

²¹„Disinformation glossary“, EU DisinfoLab, naposledy upravené 30. března 2023, <https://www.disinfo.eu/publications/disinformation-glossary-150-terms-to-understand-the-information-disorder/> (staženo 15. dubna 2024).

²²Miloš Gregor, Petra Vejvodová, *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!* (Brno: Cpress, 2018), 8.

²³Fallis Don, "What Is Disinformation?" *Library trends*, 63(3), (2015): pp.406, <https://web-p-ebshost-com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=ef3d9738-4c73-4b63-bf36-7384e6345557%40redis> (staženo 21. února 2024).

²⁴Ibid. 415.

Podstatné je také rozlišovat mezi dezinformací a misinformací. Misinformace je informace, která je falešná. Ti, kdo ji šíří, jsou přesvědčení, že je pravdivá. Od dezinformace se liší v úmyslu. Šíření misinformací není motivováno snahou někoho klamat nebo působit škodu.²⁵

Svou roli v úspěchu šíření dané dezinformace hraje také kulturní kontext. Pokud by v České republice někdo obvinil prezidentského kandidáta z toho, že se považuje za ateistu, nemělo by to na jeho prezidentskou kampaň a případné zvolení stejný vliv, jako by tomu bylo, pokud by došlo k šíření stejné informace o kandidátovi na guvernéra Texasu.²⁶ Reakce voličů v Texasu by byla s velkou pravděpodobností negativní, zatímco v České republice by se tato zpráva pravděpodobně nesetkala s velkou reakcí.

Navzdory tomu, že snaha někoho manipulovat pomocí nepravdivých či zkreslených zpráv je ze své podstaty špatná, nemusí být šíření dezinformací vždy negativní. Například spojenci během druhé světové války šířili dezinformace o vylodění v Calais s cílem zmást nacisty a překvapit je vyloděním v Normandii. Zde se tedy jedná o šíření dezinformací, ale vzhledem k tomu, že se jednalo o součást válečné taktiky užitou ve snaze o vítězství ve válce a porážku nacistů, bylo toto jednání opodstatněné.²⁷

Motivace šíření dezinformací jsou různé. Může se jednat pouze o snahu někoho mystifikovat s úmyslem proměny jeho názoru či jednání. Motivací však může být i účel osobního zisku autora (například finančního).²⁸

Pojem „fake news“ se stejně jako pojem „dezinformace“ používá čím dál častěji. Často bývají chybně používány jako synonyma. Přestože jsou spolu pojmy provázané, o synonyma se nejedná.

Jedna z definic fake news spočívá v označování každé falešné zprávy za fake news. Tato definice však zahrnuje i satiru a zprávy, které jsou sice nepravdivé, ale vznikly omylem, nikoli úmyslně.²⁹ Další možnou definicí fake news je, že se jedná o zprávy, které jsou záměrně klamavé. Podstatná je zde snaha o to, aby falešné zprávy působily jako opravdové zprávy uznávaných medií. Jednalo by se tedy o zprávy, které se snaží o něčem přesvědčit čtenáře či diváka. Falešné zprávy mohou být šířeny i se snahou finančního zisku. Může se jednat například o šíření falešných zpráv s cílem výtěžku na reklamě.³⁰

Gregor a Mlejnková definují fake news jako druh dezinformace, která se dá definovat jako cílené vymýšlení a šíření falešných příběhů a zpráv, které jsou autorem prezentovány jako

²⁵„Disinformation glossary“, EU DisinfoLab, naposledy upravené 30. března 2023, <https://www.disinfo.eu/publications/disinformation-glossary-150-terms-to-understand-the-information-disorder/> (staženo 15. dubna 2024).

²⁶Miloš Gregor, Petra Vejvodová, *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!* (Brno: Cpress, 2018), 11-12.

²⁷Fallis Don, “What Is Disinformation?” *Library trends*, 63(3), (2015): pp.405, <https://web-p-ebSCOhost-com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=ef3d9738-4c73-4b63-bf36-7384e6345557%40redis> (staženo 21. února 2024).

²⁸Miloš Gregor, Petra Mlejnková, *Challenging Online Propaganda and Disinformation in the 21st Century*, (London: Palgrave Macmillian Cham, 2021), 14, <https://doi.org/10.1007/978-3-030-58624-9>. (staženo 19. března 2024).

²⁹Fallis, Don, and Kay Mathiesen. 2019. “Fake news is counterfeit news.” *Inquiry (Oslo)*: 1-20. <https://doi.org/10.1080/0020174X.2019.1688179>. (staženo 21. února 2024) 4.

³⁰Ibid. 5

opravdové zprávy.³¹ Jedná se tedy o podskupinu dezinformace. Podstatná je zde snaha o napodobení známých médií a snaha o to působit jako opravdový zdroj informací. Fake news jako pojem je tedy o poznání více specifický. Fake news jsou falešné či zavádějící informace, prezentované jako zprávy.³²

V další části této bakalářské práce se pokusím analyzovat, zda lze argumenty opozice vůči Dodatku o rovnoprávnosti označit za dezinformaci či fake news. Mojí tezí je, že některé argumenty vůči Dodatku o rovnoprávnosti je možné označit za dezinformace a že se snažily zmást své příjemce.

³¹Miloš Gregor, Petra Mlejnková, *Challenging Online Propaganda and Disinformation in the 21st Century*, (London: Palgrave Macmillian Cham, 2021), 16, <https://doi.org/10.1007/978-3-030-58624-9>. (staženo 20. února 2024).

³²„Disinformation glossary“, EU DisinfoLab, naposledy upravené 30. března 2023, <https://www.disinfo.eu/publications/disinformation-glossary-150-terms-to-understand-the-information-disorder/> (staženo 15. dubna 2024).

2. Dodatek o rovnoprávnosti

Dodatek o rovnoprávnosti (*Equal Rights Amendment*), dále ERA, byl dodatek navrhovaný k Ústavě Spojených států. Měl zajistit stejná práva všem občanům Spojených států bez ohledu na jejich pohlaví.³³ Autorkami dodatku byly Alice Paul a Crystal Eastman. Vnímaly ho jako další logický krok potom, co ženy získaly volební právo.³⁴

Původní znění Dodatku o rovnoprávnosti navrhnutého v roce 1923 bylo následující: „Muži a ženy budou mít rovná práva po celých Spojených státech a ve všech místech pod její jurisdikcí. Kongres bude mít pravomoc vynucovat tento článek příslušnou legislativou.“³⁵ V roce 1923 byl také dodatek známý jako dodatek Lucrecie Mott.

V roce 1943 Alice Paul dodatek přepsala, aby se jeho znění podobalo znění 19. dodatku Ústavy Spojených států amerických. Tato verze dodatku je známá jako dodatek Alice Paul. Znění dodatku je následující: „Rovnost práv před zákonem nemůže být odepřena ani omezena Spojenými státy nebo jakýmkoliv státem kvůli pohlaví. Kongres bude mít pravomoc prosazovat ustanovení tohoto článku vhodnou legislativou. Tato změna vstoupí v platnost dva roky po dni ratifikace.“³⁶ V tomto znění byl dodatek navrhnut v roce 1972 v Kongresu.

Dodatek od samého počátku čelil opozici. Ve 20. letech 20. století panovaly obavy, že prosazení dodatku by vedlo k oslabení role odborů a zhoršení podmínek žen na pracovišti. Důvodem těchto obav bylo, že prosazení dodatku by vedlo k ukončení speciálních výhod a ochrany, které se na pracovišti dostávalo pouze ženám. Dodatek by v případě svého schválení učinil neústavní ochranou iniciativu, kterou reformátoři z progresivního hnutí vybojovali. Ta měla ženy chránit před nejhorsími pracovními podmínkami.³⁷

Zastánci dodatku naopak argumentovali, že zákony o maximální pracovní době či minimální mzdě, které se vztahovaly pouze na ženy a ne na muže, ženám spíše škodily. Tyto zákony ženám sice poskytovaly lepší podmínky na pracovišti, ale také ženy mohly připravit o pracovní příležitosti.³⁸

Ve chvíli, kdy byl dodatek představen v Kongresu, byl ihned odmítnut koalicí progresivních organizací a odborových svazů.³⁹

³³Jane J. Mansbridge. *Why We Lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 1, <https://www.libgen.is/>, (staženo 22. února 2024).

³⁴Equal Rights Amendment (ERA) and Drafting Women" Americans at War. Encyclopedia.com. (February 22, 2024). <https://www.encyclopedia.com/defense/energy-government-and-defense-magazines/equal-rights-amendment-era-and-drafting-women>. (23. února 2024).

³⁵H.J. Res. 75, Proposing an Equal Rights Amendment to the Constitution, Library of Congress, 1923. <https://catalog.archives.gov/id/7452156?objectPage=2>. (staženo 20. března 2024)

³⁶Joint resolution proposing an amendment to the Constitution of the United States relative to equal rights for men and women., Office of the Federal Register, National Archives and Records Administration: U.S. Government Printing Office, 1972, 86, Stat. 1523. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-86/pdf/STATUTE-86-Pg1523.pdf> (staženo 20. března 2024)

³⁷Jane J. Mansbridge. *Why We Lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 8, <https://www.libgen.is/>, (staženo 20. března 2024).

³⁸Ibid.

³⁹Ibid. 8-9.

Přestože od roku 1944 měl dodatek podporu obou politických stran, trvalo dalších třicet let, než začala být otázka schválení dodatku aktuální.⁴⁰ Stalo se tak s nástupem tzv. druhé vlny feminismu, kterou odstartovala kniha Betty Friedan *The Feminine Mystique*.⁴¹

V roce 1971 se dodatek těšil velké podpoře. Ve Sněmovně reprezentantů i v Senátu Spojených států byl rychle přijat.⁴² Aby se dodatek stal součástí Ústavy Spojených států, musel být ratifikován třemi čtvrtinami států.⁴³

V případě Dodatku o rovnoprávnosti Kongres stanovil, že dodatek musí být schválen do sedmi let. Dvacet států dodatek ratifikovalo během prvních tří měsíců. Dalšíh 10 států dodatek ratifikovalo během dalšího roku. V březnu roku 1973 zbývalo pouze osm států a vypadalo to, že dodatek bude schválen. V následujících čtyřech letech však dodatek schválilo pouze dalších pět států.⁴⁴ Mezitím se pět států pokusilo svou ratifikaci dodatku odvolat. Jednalo se o Nebrasku, Tennessee, Idaho, Kentucky a Jižní Dakotu. Není však jasné, jaký je právní důsledek těchto odvolání. Ústava nezmiňuje možnost odvolání ratifikace Ústavního dodatku. Tyto státy tedy většinou bývají jako počítány jako státy, které ERA ratifikovaly.⁴⁵

Navzdory tomu, že se zastáncům dodatku podařilo dosáhnout prodloužení ratifikační lhůty, dodatek se nepodařilo schválit. Žádný další stát už ho neratifikoval. V červnu 1982 vypršela i prodloužená lhůta pro ratifikaci a dodatku k úspěšnému schválení chyběly tři státy.⁴⁶

Cílem prosazení dodatku bylo ve velké míře odstranit společenské role a normy, které ženy nutily k trávení života v domácnosti, péči o děti a o manžela. Naopak oponenti dodatku zastávali názor, že genderové role byly založeny na samotné podstatě ženství. Podle oponentů dodatku bylo osudem žen být matky a manželky a jejich domácí role byla vlastně ochranou před nebezpečným světem továren, kanceláří a jinými muži dominovanými místy.⁴⁷

Ženy, které bojovaly za prosazení dodatku, měly pocit, že v očích zákona jsou dětmi, které se o sebe nedokáží postarat. Snažily se proto o ukončení „zvláštní ochrany“, které se jim podle zákona dostávalo. Tato ochrana, kterou odpůrci dodatku vnímali jako privilegium, byla zastánci

⁴⁰Republikánská strana měla na svém programu schválení Dodatku o rovnoprávnosti od roku 1940. Demokratická strana dodatek na svůj program přidala o čtyři roky později.

⁴¹Grady Constance, „The waves of feminism, and why people keep fighting over them, explained“, *Vox*, July 20, 2018, <https://www.vox.com/2018/3/20/16955588/feminism-waves-explained-first-second-third-fourth> (staženo 20. března 2024).

⁴²Jessica Neuwirth, Gloria Steinem, *Equal Means Equal: Why the Time for an Equal Rights Amendment is Now*, (New York: The New Press, 2015), 3, <https://www.libgen.is/>. (staženo 27. března 2024).

⁴³Jane J. Mansbridge. *Why We Lost the ERA*. (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 29, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

⁴⁴Kyvig, David E. 1996. „*Historical Misunderstandings and the Defeat of the Equal Rights Amendment*.“ *The Public Historian* 18, no. 1, 45–63. <https://doi.org/10.2307/3377881>. (staženo 22. února 2024) 45.

⁴⁵„FAQ on the Current Status of the Equal Rights Amendment to the U.S. Constitution“, Columbia Law School Center for gender & Sexuality Law, naposledy upravené 17. března 2021, <https://gender-sexuality.law.columbia.edu/content/faq-current-status-equal-rights-amendment-us-constitution>. (staženo 15. dubna 2024)

⁴⁶Jane J. Mansbridge. *Why We Lost the ERA*. (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 46, <https://www.libgen.is/>. (staženo 15. dubna 2024).

⁴⁷Miller Eric C., 2015. „*Phyllis Schlafly's Positive Freedom: Liberty, Liberation and the Equal Rights Amendment*“, *Rhetoric and Public Affairs* 18, no 2, <https://doi.org/10.14321/rhetpublaffa.18.2.0277>. (staženo 23. února 2024) 279.

dotatku vnímána jako ponižující. Velké množství žen mělo pocit, že tato „privilegia“ je naopak připravují o možnosti a jsou tedy formou diskriminace.⁴⁸

Významným rysem, který spojoval jak zastánce, tak odpůrce dodatku, bylo jisté přehánění důsledků, které by jeho schválení přineslo. Zastánci tvrdili, že dodatek by pomohl vyřešit rozdíly ve mzdách žen a mužů. Dodatek by ale neměl vliv na mzdy žen pracujících v soukromém sektoru.⁴⁹

Navzdory tomu se „stejný plat za stejnou práci“ stal heslem zastánců ERA. Proponenti dodatku často nosili na oblečení připnuté placky s jednoduchým heslem: 59 centů. Ty měly připomínat, že za každý dolar, který si vydělá muž, si žena vydělá pouze 59 centů.⁵⁰

Pokud by byl dodatek ratifikován potřebným počtem států, přinesl by s sebou změny. Ty by však nebyly ihned viditelné. Schválení dodatku by mělo hodnotu spíše symbolickou. Dodatek by také pravděpodobně ovlivnil jednání soudců a zákonodárců tím, co by jeho schválení deklarovalo, tedy rovnost pohlaví.⁵¹

Přestože si příznivci dodatku byli této skutečnosti vědomi, často přeháněli důsledky jeho přijetí. Jejich motivací bylo zvýšit šance na jeho přijetí. Tato strategie však šance na schválení ERA naopak zhoršila.⁵²

V neúspěchu schválení ERA sehrál svou roli také vývoj legislativy. Velké množství zákonodárců mělo obavy z toho, jak by dodatek Nejvyšší soud vykládal a nechtěli mu dát možnost zavádět další nepopulární nařízení, jako bylo například dovážení dětí do škol autobusy v rámci ukončení segregace.⁵³

Svou roli sehrála i proměna jednání Nejvyššího soudu. V roce 1970, kdy byl dodatek poprvé představen v Kongresu Spojených států, mohli jeho zastánci argumentovat tím, že dodatek je potřeba k eliminaci zákonů, které diskriminovaly ženy. Nejvyšší soud sice využíval Čtrnáctého dodatku ke zrušení zákonů, které odpíraly občanům práva na základě rasy, původu nebo občanství, stejná logika však nebyla rozšířena na zákony, které diskriminovaly na základě pohlaví. To znamenalo, že pokud zastánci argumentovali, že dodatek je potřeba na odstranění zákonů, které diskriminovaly ženy, byla to pravda.⁵⁴ To samé ale neplatilo na konci sedmdesátých let. Už v roce 1971 začal Nejvyšší soud blíže zkoumat zákony, které měly odlišný přístup k mužům a ženám. Případem *Frontiero vs. Richardson* rozhodl Nejvyšší soud v roce 1973, že stejné benefity, které poskytuje armáda Spojených států mužům, musí poskytovat i ženám. V praxi to znamenalo, že federální zákon, který vyžadoval odlišná kvalifikační kritéria pro muže a ženy byl v rozporu s pátým dodatkem Ústavy, konkrétně s klauzulí o spravedlivém procesu.⁵⁵

⁴⁸Donald G. Mathews, Jane S. De Hart, *Sex, gender, and the politics of ERA: A State and the Nation*, (New York: Oxford University Press, 1990), 128, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

⁴⁹Jane J. Mansbridge. *Why We Lost the ERA*. (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 42-44, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

⁵⁰Ibid 36-39.

⁵¹Jane J. Mansbridge. *Why We Lost the ERA*. (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 44, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

⁵²Ibid 2.

⁵³Ibid 5.

⁵⁴Ibid 45-46.

⁵⁵„Frontiero v. Richardson.“ Oyez, <https://www.oyez.org/cases/1972/71-1694>. (staženo 16. dubna 2024).

O tři roky později v případě *Craig vs. Boren* rozhodl Nejvyšší soud, že zákony nebo administrativní opatření týkající se rozdílného zacházení s pohlavím musí podléhat střední úrovni přezkumu podle klauzule rovné ochrany Čtrnáctého dodatku Ústavy Spojených států. Toto rozhodnutí nastavilo nový standard pro přezkum zákonů, které rozlišovaly mezi muži a ženami.⁵⁶

Precedent, který vznikl těmito případy znamenal, že většina zákonů, které by ERA zrušil, už byly neústavní bez ERA. Pokud odpůrce ERA řekl, že dodatek už není potřeba, bylo nyní těžší vyvrátit jeho argumenty.⁵⁷

Dalším následkem těchto rozhodnutí bylo, že zastánci ERA už neměli příklady pozitivních změn, které by prosazení dodatku přineslo. Zbyly jim naopak možné nepopulární změny, které ale z pochopitelných důvodů nechtěli zastánci ERA zmiňovat. Jednou z těchto změn byla právě otázka branné povinnosti. Možnost, že by se na ženy v případě opětovného vyhlášení branné povinnosti tato povinnost vztahovala, byla jednou z větších změn, kterou by dodatek v případě schválení mohl přinést. Ta byla ale velmi nepopulární.⁵⁸

Vliv na nepřijetí ERA sehrálo taktéž rozhodnutí Nejvyššího soudu v případě *Roe vs. Wade*. Zde Nejvyšší soud rozhodl, že státy, které zakazují potraty, porušují právo na soukromí. To Nejvyšší soud odvodil z otázky osobní autonomie, která byla chráněna právem na soukromé rozhodování, které Soud odvodil z ústavního záruky spravedlivého procesu ústavy.⁵⁹ Odpůrci potratů měli pocit, že liberální Nejvyšší soud vzal možnost rozhodovat o potratech státním zákonodárcům. Vznikaly tedy obavy, že prosazení ERA by mělo stejný dopad. K tomu přispělo i to, že organizace NOW (National Organization for Women) se kromě snah o prosazení ERA zabývala také obranou práva na potrat. Někteří konzervativní zákonodárci začali ERA vnímat jako referendum o *Roe vs. Wade*.⁶⁰

⁵⁶„Craig v. Boren.“ Oyez, <https://www.oyez.org/cases/1976/75-628>. (staženo 16. dubna 2024).

⁵⁷Jane J. Mansbridge. *Why We Lost the ERA*. (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 46, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

⁵⁸Donald T. Critchlow, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), 212-23, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

⁵⁹Jane J. Mansbridge. *Why We Lost the ERA*. (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 124, <https://www.libgen.is/>. (staženo 18. dubna 2024).

⁶⁰Ibid 13.

3. Opozice vůči ERA a Phyllis Schlafly

Neúspěch ve schválení dodatku byl velkým šokem pro jeho příznivce. Ti vzhledem k rychlosti, kterou státy dodatek nejdříve ratifikovaly a díky průzkumům veřejného mínění předpokládali, že přijetí je téměř jisté. Většina průzkumů veřejného mínění indikovala, že se dodatek těší velké popularitě a podpoře 60% amerických občanů.⁶¹ Příznivci dodatku měli pocit, že schvalovací proces je příliš složitý a neodráží veřejné mínění.

Někteří z příznivců dodatku zastávali názor, že za porážkou dodatku stál pojišťovací průmysl.⁶² Vyskytly se i názory, že Phyllis Schlafly byla pouze tváří jiných aktérů. Tento názor zastává i Gloria Steinem, jedna z významných osobností druhé vlny feminismu.⁶³

Jednou z interpretací neúspěchu prosazení Dodatku o rovnoprávnosti bylo, že za tento neúspěch mohli muži. Z části tomu tak jistě bylo. Konzervativní podnikatelé finančně přispívali opozici, ve které byli i mužští náboženští vůdci a mužští zákonodárci.⁶⁴

Pohled feministek byl, že to jsou právě ženy bojující proti dodatku, kdo zradil své pohlaví a postavil se za zavedení patriarchát.

Naopak pohled žen, které byly proti přijetí dodatku, byl takový, že to byly právě feministky a aktivistky prosazující dodatek, kdo zradil své pohlaví. Měly pocit, že zastánci, a především zastánkyně dodatku je vlastně nutí, aby se staly muži a chtěly je připravit o privilegia, kterých se jim dostávalo.⁶⁵

Za neúspěchem nepřijetí dodatku stála ve velké míře Phyllis Schlafly, konzervativní aktivistka v rámci Republikánské strany. Schlafly se politicky angažovala již od roku 1952, kdy neúspěšně kandidovala do Kongresu. Přesto měla uvnitř Republikánské strany vliv. Svou knihou *A Choice not An Echo* ovlivnila nominaci Barryho Goldwatera na republikánského kandidáta na prezidenta v roce 1964.⁶⁶ Byla také zvyklá spolupracovat s republikánskými ženskými skupinami na státní i národní úrovni. Od roku 1967 vydávala svůj oběžník Phyllis Schlafly report, který se zabýval především zahraniční politikou.⁶⁷

Velké množství reportérů, kteří se během kampaně vůči ERA setkávali s Phyllis Schlafly, nevěřilo, že její anti kampaň je ryzí. Prezidentka Národní organizace pro ženy o Schlafly jednou řekla, že je lhářka. Stejně tak moderátorka pořadu Dobré ráno Ameriko (Good Morning America) Schlafly řekla, že by ráda věděla, co Schlafly svou kampaní získá. Schlafly jí řekla,

⁶¹Kyvig, David E. 1996. "Historical Misunderstandings and the Defeat of the Equal Rights Amendment." *The Public Historian* 18, no. 1, 45–63. <https://doi.org/10.2307/3377881>. (staženo 22. února 2024) 46.

⁶²Critchlow, Donald T., and Cynthia L. Stachecki. "The Equal Rights Amendment Reconsidered: Politics, Policy, and Social Mobilization in a Democracy." *Journal of Policy History* 20, no. 1 (2008): 158, <https://doi.org/10.1353/jph.0.0000>. (staženo 27. dubna 2024).

⁶³Eleanor Smeal, Gloria Steinem, "Steinem and Smeal: Why 'Mrs. America' is bad for American women", *Los Angeles Times*, 30. červenec 2020, <https://www.latimes.com/entertainment-arts/tv/story/2020-07-30/steinem-and-smear-why-mrs-america-is-bad-for-american-women>, (staženo 26. dubna 2024).

⁶⁴Donald G. Mathews, Jane S. De Hart, *Sex, gender, and the politics of ERA: A state and the Nation*, (New York: Oxford University Press, 1990), 153, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

⁶⁵Ibid 152-3.

⁶⁶Jane J. Mansbridge. *Why we lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 159, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

⁶⁷„Phyllis Schlafly and the End of the Equal Rights Amendment“, *Boundary Stones*, naposledy upravené 19. dubna 2022, <https://boundarystones.weta.org/2022/04/20/phyllis-schlafly-and-end-equal-rights-amendment>, (staženo 26. dubna 2024).

že nic, kromě spousty nadávek. Schlafly také řekla, že kampaň proti ERA pro ni představuje obrovskou osobní obět'.⁶⁸

Zájem Schlafly o Dodatek o rovnoprávnosti vzbudil senátor Sam Ervin. Ervin byl odpůrcem dodatku už od roku 1954. Dodatek označoval „za útok na matky a ženy v domácnosti.“⁶⁹

V rámci snah o rozdělení zastánců dodatku navrhl Ervin úpravy dodatku tak, aby se nedotýkal více kontroverzních problémů, jako byla branná povinnost či otázka zabezpečení rodiny. Jeho úpravy však nezískaly podporu ostatních senátorů a dodatek prošel v původním znění.⁷⁰ V tu chvíli oslovil Sam Ervin Phyllis Schlafly s tím, aby se přidala k opozici vůči dodatku.⁷¹ Schlafly se do té doby zajímala především o zahraniční politiku, národní obranu a antikomunismus. Dodatek nepovažovala za zajímavou problematiku.

Svou roli v rozhodnutí Phyllis Schlafly postavit se vůči Dodatku o rovnoprávnosti sehrála celková proměna společnosti v období sedmdesátých let. Díky feministickému hnutí se velké množství sociálních problematik stalo politickým tématem.⁷² Právě toho využila Phyllis Schlafly, když se vůči dodatku postavila.⁷³

V říjnu roku 1972 Schlafly založila organizaci STOP ERA a stala se její předsedkyní. STOP ERA, celým jménem Stop Taking Our Privileges ERA, (přestaň nám brát naše privilegia, ERA) byla organizace sdružující především vdané, nábožensky založené, konzervativní ženy, které byly zástupkyněmi střední třídy a měly děti.⁷⁴

Jane Mansbridge, zabývající se mimo jiné Dodatkem o rovnoprávnosti, zastává názor, že klíčem k úspěchu STOP ERA kampaně byl fakt, že odvedla pozornost od snah o narovnání práv mezi muži a ženami a soustředila se na možnost, že dodatek by výrazně změnil roli žen ve společnosti.⁷⁵

Velké množství amerických občanů podporovalo princip toho, že by ženy měly mít stejná práva jako muži. Ale představa, že by se chování žen mělo měnit na základě nařízení zákonodárců, americké občany vyděsila. To se projevovalo i v dobových průzkumech. Významné množství tázaných odpovídalo pozitivně na otázku, zda podporují dodatek, byť v další větě se vyjádřili, že si nemyslí, že by vdané ženy měly pracovat mimo domov. Na tomto

⁶⁸„Phyllis Schlafly and the End of the Equal Rights Amendment“, *Boundary Stones*, naposledy upravené 19. dubna 2022, <https://boundarystones.weta.org/2022/04/20/phyllis-schlafly-and-end-equal-rights-amendment>, (staženo 26. dubna 2024).

⁶⁹Ibid. 51.

⁷⁰Donald T. Critchow, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), 216-217, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

⁷¹Kyvig, David E. 1996. „*Historical Misunderstandings and the Defeat of the Equal Rights Amendment.*” *The Public Historian* 18, no. 1, 45–63. <https://doi.org/10.2307/3377881>. (staženo 22. února 2024) 51.

⁷²Nicole Hemmer, „What Phyllis Schlafly Owes Feminism“, *Politico*, 6. září 2016, <https://www.politico.com/magazine/story/2016/09/phyllis-schlafly-death-housewife-activism-feminism-214213/>, (staženo 26. dubna 2024).

⁷³Ibid

⁷⁴Miller Eric C., 2015. „*Phyllis Schlafly 's Positive Freedom: Liberty, Liberation and the Equal Rights Amendment*“, *Rhetoric and Public Affairs* 18, no 2, <https://doi.org/10.14321/rhetpublaffa.18.2.0277>. (staženo 23. února 2024) 278.

⁷⁵Jane J. Mansbridge. *Why We Lost the ERA*. (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 20-22, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

případě můžeme vidět rozdíl mezi teoretickou podporou principu stejných práv a podporou samotných změn, které by mohly rovná práva přinést.⁷⁶

Tohoto rozdílu ve vnímání se podařilo využít Phyllis Schlafly. Ta obvinila feministky a bojovnice za práva žen z toho, že znevažují domácí práci a péči o děti a označují je za ponižující. Byla to právě otázka postavení žen v domácnosti, kterou si odpůrci dodatku vzali za vlastní. Postavení žen v domácnosti a zhoršení tohoto postavení se pro oponenty stalo stejně významným, jako byla pro jeho zastánce významná problematika rozdílů ve mzdách mezi muži a ženami. Díky tomuto rozdělení se povedlo vykreslit zastánce a oponenty jako dvě skupiny žijící ve dvou odlišných světech. Tedy jako matky v domácnosti, které si užívají privilegií a pracující ženy, které je o tato privilegia chtějí připravit a vyhnat je z pohodlí domova do továren a kanceláří.⁷⁷

Navzdory hodnotám, které Schlafly prosazovala, a argumentům, které používala proti Dodatku o rovnoprávnosti, nebyla Schlafly typickou ženou v domácnosti. Během dlouhého boje s ERA Schlafly často cestovala po celých Spojených státech kvůli přednáškám a debatám. V roce 1975 se Schlafly rozhodla dokončit si titul z práv na Washingtonově univerzitě.⁷⁸

Na začátku své kampaně Schlafly spoléhala především na konzervativně založené čtenářky svého měsíčníku. Tyto ženy měly zkušenosti s volbami na státní úrovni a uměly správně komunikovat se zákonodárci. Zároveň byly ale vnímané jako extrémistky a nebyl jich dostatek na to, aby se ze STOP ERA stalo celonárodní hnutí.⁷⁹

Ve chvíli, kdy se Schlafly rozhodla na svoji stranu získat matky v domácnosti, se mezi taktiky kampaně přidaly aktivity, které šly dělat i z domova. Jednalo se o volání do televizních pořadů, posílání dopisů zákonodárcům a psaní do místních novin. Přesto se ale pořád nejednalo o dostatečně velkou skupinu.⁸⁰

Poslední skupinou, která se přidala k opozici vůči dodatku, se staly křesťanské fundamentální síly. Zástupkyně této skupiny byly často také ženy v domácnosti, ale díky členství v kostele měly zkušenosti s mluvením na veřejnosti a organizační činností. Tyto dovednosti se hodily při organizování aktivit vůči dodatku.⁸¹ Spojení mezi náboženskými silami a odporem k dodatku je patrné i na faktu, že 98% odpůrců ERA tvrdilo, že jsou členy církve, zatímco pouze 31-48% příznivců ERA se považovalo za členy církve.⁸²

Schlafly a její STOP ERA sehrály klíčovou roli při spojování žen s tradičními názory z různých náboženských proudů – protestantských, římskokatolických, mormonských a

⁷⁶Ibid. 20-23.

⁷⁷What's Wrong with 'Equal Rights' for Women? – 1972", Phyllis Schlafly, Iowa state University, Archives of women's political communication, <https://awpc.cattcenter.iastate.edu/2016/02/02/whats-wrong-with-equal-rights-for-women-1972/>, (staženo 27.3.2024)

⁷⁸Donald T. Critchow, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), 238-39, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

⁷⁹Jane J. Mansbridge. *Why we lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 173-175, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

⁸⁰Ibid.

⁸¹Ibid.

⁸²Donald T. Critchow, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), 221, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

židovských – do jednotného hnutí. Tato nejistá spolupráce mezi těmito náboženskými tradicemi přidala silný politický podnět k morálnímu konzervatismu na konci dvacátého století.⁸³

Aktivity proti přijetí dodatku odstartovala Schlafly svou esejí jménem „*Co je špatně s rovnými právy pro ženy*“. Tu vydala v časopise *Phyllis Schlafly Report*. Esej se později stala základem proslovů proti schválení dodatku, které Schlafly přednášela. V eseji „*Co je špatně s rovnými právy pro ženy*“ Schlafly obvinila bojovnice za ženská práva, z toho že zahajují útok na tradiční rodinu, manželství a děti. Podle Phyllis Schlafly bylo rozdělení prací mezi pohlavími založené na tom, jak Bůh lidi rozdělil. Zdůrazňovala, že je úkolem žen rodit děti a starat se o ně a úkolem mužů zajistit rodinu finančně.⁸⁴

V eseji Schlafly vyjádřila názor, že existují dvě skupiny, které bojují za prosazení dodatku. První skupinou podle Schlafly byly feministky, které nesnášely děti, manželství i samotnou instituci rodiny a byly připravené ji zničit všemi způsoby. Jako druhou skupinu označila ženy, které pracovaly a během své kariéry se setkaly s diskriminací. Této druhé skupině Schlafly vyjádřila pochopení a poznamenala, že se sama s touto diskriminací setkala. Domnívala se ale, že způsob, jak zamezit diskriminaci na pracovišti, je pomocí Zákona o občanských právech z roku 1964 (*Civil Rights Act of 1964*) a Zákona o rovných příležitostech v zaměstnání (*Equal Employment Opportunity Act*), které by podle Schlafly nebraly práva a privilegia ostatním ženám.⁸⁵

Ve své kampani proti dodatku Schlafly úspěšně využila své dosavadní politické zkušenosti. Přestože zvažovala spojení s konzervativní organizací Pro America, Schlafly se nakonec rozhodla, že souboj s dodatkem má největší šanci na úspěch, pokud se bude zabývat pouze jedním problémem a jedním záměrem. Tím bylo porazit Dodatek o rovnoprávnosti. Tím, že se zaměřila na sociální a právní dopady ERA, Schlafly umožnila vytvoření široké koalice, do níž patřili konzervativci a ženy z establishmentu Republikánské strany.⁸⁶

Schlafly se také ostře stavěla proti názoru, že ženy ve Spojených státech čelí diskriminaci. Dále tvrdila, že dodatek by ženy připravil o finanční podporu na výchovu dětí. Jako jedno z největších privilegií, které se americkým ženám dostávalo, zmínila že většina dětí jde automaticky do péče matky v případě rozvodu. Jako protipól tohoto privilegia stavěla situaci, ve které by kvůli Dodatku o rovnoprávnosti jedno dítě připadlo do péče matky a jedno by měl v péči otec.⁸⁷

Schlafly kritizovala pohled feministek na domácí práce a manželství. Podle ní bylo příjemnější pracovat v domácnosti a trávit celý den se svým dítětem než s psacím strojem. Dále poznamenala, že pro většinu žen je jednodušší vycházet se svým manželem než s vedoucím kanceláře.⁸⁸

⁸³Ibid 19.

⁸⁴“What’s Wrong with ‘Equal Rights’ for Women? – 1972”, Phyllis Schlafly, Iowa state University, Archives of women’s political communication, <https://awpc.cattcenter.iastate.edu/2016/02/02/whats-wrong-with-equal-rights-for-women-1972/>, (staženo 27. února 2024)

⁸⁵Donald T. Critchow, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman’s Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), 225-226, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

⁸⁶Ibid 219.

⁸⁷“What’s Wrong with ‘Equal Rights’ for Women? – 1972”, Phyllis Schlafly, Iowa state University, Archives of women’s political communication, <https://awpc.cattcenter.iastate.edu/2016/02/02/whats-wrong-with-equal-rights-for-women-1972/>, (staženo 27. března 2024)

⁸⁸Ibid.

Schlafly zastávala názor, že ženy si v současné situaci užívaly respektu a cti. Ty spočívaly především v právní ochraně, která se ženám dostávala. Jednalo se o zákony na federální úrovni, které ženy osvobozovaly od některých povinností, které muži museli zastávat. Schlafly byla spokojená s tradičním rozdělením práce pohlaví spočívajícím v principu, že ženy rodí děti a starají se o ně a muži je a děti finančně zabezpečují a poskytují ženám podmínky, které jim umožňují být v domácnosti. Podle Schlafly se ženy ve Spojených státech nikdy neměly lépe.⁸⁹

Celý článek zakončila poznámkou, že pokud bojovnice za práva žen chtějí odmítat manželství a mateřství, tak na to mají plné právo, ale neměly by předstírat, že mluví za všechny ostatní ženy a připravovat ženy v domácnosti a matky o jejich práva, kterým se jich dostává.⁹⁰

⁸⁹What's Wrong with 'Equal Rights' for Women? – 1972”, Phyllis Schlafly, Iowa state University, Archives of women's political communication, <https://awpc.cattcenter.iastate.edu/2016/02/02/whats-wrong-with-equal-rights-for-women-1972/>, (staženo 27. března 2024)

⁹⁰Miller Eric C., 2015. „*Phyllis Schlafly's Positive Freedom: Liberty, Liberation and the Equal Rights Amendment*“, Rhetoric and Public Affairs 18, no 2, <https://doi.org/10.14321/rhetpublaffa.18.2.0277>. (staženo 23. února 2024) 286.

4. Argumenty vůči Dodatku o rovnoprávnosti

Navzdory tomu, že zastánci i oponenti dodatku často přeháněli důsledky jeho přijetí, na základě jednání soudů ve Spojených státech a názorů právníků se dá předpokládat jaké změny by dodatek přinesl a které ne. V této kapitole se pokusím o analýzu nejčastějších argumentů opozice vůči dodatku a zhodnotím, zda byla tato tvrzení založená na pravdě, či se jednalo o dezinformace šířené ve snaze o ovlivnění příjemců těchto zpráv a přesvědčení veřejnosti, aby dodatek nepodporovala.

4.1. Postavení žen v domácnosti

Postavení žen v domácnosti bylo v souvislosti s ERA často zmiňováno. Schlafly v rozhovoru s *Washington Star* označila dodatek za útok na práva manželky.⁹¹ Podle angloamerického práva, které Spojeným státům zůstalo z dob, kdy byly britskou kolonií, měli muži povinnost zabezpečit své manželky během období trvání manželství. Tento předpoklad platil, dokud ho daný stát zákonem či soudním rozhodnutím nezrušil nebo neupravil. Od žen se výměnou za finanční zabezpečení očekávalo, že se postarají o svého muže, domácnost a o děti.⁹²

Bylo právě postavení žen v domácnosti, kterým Schlafly začala argumentovat vůči ERA od počátku svých snah. Tento argument často zazníval i v jejím měsíčníku. Dá se považovat za velice úspěšný především proto, že velké množství žen, které se proti ERA stavěly, bylo v domácnosti.⁹³

V roce 1976 Phyllis Schlafly debatovala o ERA s Betty Friedan v pořadu *Dobré ráno Ameriko* (*Good Morning America*). Betty Friedan je autorkou knihy *The Feminine Mystique*. *The Feminine Mystique* bývá přisuzováno odstartování tzv. druhé vlny feminismu.⁹⁴ Také byla spoluzakladatelkou Národní organizací pro ženy (*National Organization for Women – NOW*), která se snažila prosadit schválení dodatku o rovnoprávnosti. Názory těchto dvou žen se nemohly více lišit. Zatímco Schlafly vnímala život žen v domácnosti jako privilegium, Friedan ho ve své knize označila „jako problém, který nemá jméno.“⁹⁵

Schlafly v rozhovoru řekla, že „ERA je velkým útokem na práva žen v domácnosti.“ Dodatek měl podle ní způsobit, že by manžel nadále neměl povinnost finančně zabezpečit svou

⁹¹Nicole Hemmer, „What Phyllis Schlafly Owes Feminism“, *Politico*, 6. září 2016, <https://www.politico.com/magazine/story/2016/09/phyllis-schlafly-death-housewife-activism-feminism-214213/>, (staženo 26. dubna 2024).

⁹²Jane J. Mansbridge. *Why we lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 92, <https://www.libgen.is/>. (staženo 17. dubna 2024).

⁹³Brady David W a Kent Tedin L., 1976, „*Ladies in Pink: Religion and Political Ideology in the Anti-era Movement*“, *Social Science Quarterly* 56, no. 4, <http://www.jstor.org/stable/42860411>., (staženo 17. dubna .2024) 570.

⁹⁴Grady Constance, „The waves of feminism, and why people keep fighting over them, explained“, *Vox*, 20. červenec 2018, <https://www.vox.com/2018/3/20/16955588/feminism-waves-explained-first-second-third-fourth> (staženo 20. března 2024).

⁹⁵Jacob Munoz, „The Powerful, Complicated Legacy of Betty Friedan’s ‘The Feminine Mystique’“, *Smithsonian magazine*, 4. leden 2021, <https://www.smithsonianmag.com/smithsonian-institution/powerful-complicated-legacy-betty-friedans-feminine-mystique-180976931/>, (staženo 26. dubna 2024).

manželku a nezletilé děti. Schlafly také zmínila, že dokud nebude možné, aby muži mohli rodit děti, představuje ERA pro ženy v domácnosti pouze břemeno.⁹⁶

Tento argument nebyl příliš pravdivý ze dvou různých důvodů. Americké soudy nezasahovaly do vztahů mezi manželi, dokud byli manželé spolu. Finanční situace párů spadala pod působnost soudů až ve chvíli, kdy se manželství rozpadlo. Podle minulých soudních rozhodnutí se dá předpokládat, že dodatek by nezrušil povinnost manžela starat se o svou ženu, ale spíše by tuto povinnost rozšířil i na manželky v manželstvích, kde žena pracovala a její manžel ne.⁹⁷

Stejně tak otázka vyplácení alimentů by pravděpodobně ovlivnila velmi malé množství žen. Otázka vyplácení tzv. výživného (spousal support), které platí jeden z partnerů druhému po rozvodu, byla běžně považována za něco, co platí muž své bývalé manželce. V některých státech byla otázka placení alimentů pro děti považována za čistě mužskou záležitost.⁹⁸ ERA by způsobil, že alimenty by nebyly ovlivněny pohlavím rodičů. Místo toho by se výživné i alimenty zakládaly na příjmu daných osob. Ovlivnilo by to především ženy, které si vydělávaly více peněz než jejich bývalý manžel, či ženy, jejichž bývalý manžel byl finančně slabý. Přesto by se ale jednalo o zlomek žen především proto, že dříve zmíněný mzdový rozdíl byl velmi výrazný a žen, které si vydělaly více peněz, než jejich manžel bylo velmi málo.⁹⁹

Už v roce 1972 přidělovali soudci výživné pro bývalé partnery čím dál méně a považovalo se za něco odděleného od alimentů placených na děti. Tohle by dodatek kompenzoval podporou principu, že žena v domácnosti by získala během manželství právo na procento manželových příjmů, jako i jeho fyzického majetku. To by rozvádějící se ženě v domácnosti přineslo lepší podmínky než princip výživného.¹⁰⁰

Otázka výživného, které by měla vyplácet matka dítěte, byla téměř neexistující. Ve většině států, které ukládaly povinnost platby alimentů pouze otcům dítěte, byly děti téměř vždy přiděleny do péče matkám. To znamenalo, že absence povinnosti žen platit alimenty nehrála v praxi žádnou roli. V rámci střední třídy bylo zvykem, že otázka výše alimentů byla vyjednáвана mezi manžely. V případě pracující třídy se často stalo, že otec se zkrátka vypařil a tím zůstala vyživovací povinnost na matce. V případě všech společenských tříd platily matky velkou část nákladů péče o děti, protože výživné bylo nízké a těžce vymahatelné.¹⁰¹

Otázka majetku nabytého během manželství by byla ERA zasažena minimálně. Především by tak tomu bylo v případě osmi států, ve kterých měl manžel nárok na správu majetku, který manželé společně nabyli během manželství. Pokud by byl dodatek schválen, manželé by v těchto osmi státech měli nad správou majetku společnou kontrolu. Tento krok by tedy naopak pomohl ženám v domácnosti.¹⁰²

⁹⁶Phyllis Schlafly, „Phyllis Schlafly debates Betty Friedan on ERA“, YouTube, 25. března 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=hOCvoWW4cN8&t=8s>, 4:45-5:36, (staženo 27. března 2024).

⁹⁷Jane J. Mansbridge. *Why we lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 92, <https://www.libgen.is/>. (staženo 24. února 2024).

⁹⁸Ibid.

⁹⁹Jane J. Mansbridge. *Why we lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 92, <https://www.libgen.is/>. (staženo 24. února 2024).

¹⁰⁰Ibid 93.

¹⁰¹Ibid.

¹⁰²Jessica Neuwirth, Gloria Steinem, *Equal Means Equal: Why the Time for an Equal Rights Amendment is Now*, (New York: The New Press, 2015), 66, <https://www.libgen.is/>. (staženo 27. března 2024).

Dalším faktorem, kterým by dodatek ovlivnil postavení žen v domácnosti, byla otázka sociálního pojištění. Systém veřejného sociálního pojištění poskytoval invalidní a důchodové dávky těm, kteří do něj aktivně přispívali a jejich partnerům. Tento systém si ale necenil práce žen v domácnosti stejně, jako si cenil práce jejich pracujícího manžela. Ženám v domácnosti, jejichž manžel pracoval se sice dostalo formy sociální podpory, ale nebyla tak bohatá, jako byla sociální podpora pracujících žen a mužů. Na tento případ by mohl být dodatek uplatněn stejně, jako by tomu bylo v případě správy majetku a nároku na procento manželových příjmů.¹⁰³

Závěrem se tedy dá říct, že změny, které by dodatek přinesl do života žen pracujících v domácnosti, by byly minimální. Ovlivnily by jen malé procento žen, které měly lepší ekonomické postavení než jejich manželé. V některých otázkách, jako byl princip nároku na procento manželových příjmů a část fyzického majetku, jakož i otázka veřejného pojištění by dodatek ženám v domácnosti naopak přilepšil. Podobně by ERA vdaným ženám umožnil vlastnit kreditní kartu bez souhlasu manžela.¹⁰⁴ Dá se tedy říct, že argument, že dodatek by zhoršil postavení žen v domácnosti byl nepravdivý a přinejmenším zkresloval opravdové důsledky, které by schválení dodatku mělo.

Podle dříve stanovené definice by se tvrzení, že ERA povede ke zhoršení postavení žen v domácnosti, dalo označit za dezinformaci. Tvrzení splňuje dříve stanovená kritéria. Jedná se o informaci, která je falešná. Otázkou je, zda lze předpokládat, že Phyllis Schlafly informaci šířila s úmyslem poškodit podporu dodatku. Domnívám se, že vzhledem k jejímu právníckému vzdělání lze předpokládat, že věděla, jakým způsobem by Nejvyšší soud vykládal Dodatek o rovnoprávnosti a musela tedy tušit, že dodatek by nevedl k natolik výrazným změnám v životě žen v domácnosti.

4.2. Unisex toalety

Možnost spojení toalet pro obě pohlaví jako následek schválení Dodatku o rovnoprávnosti byla jednoduchým argumentem vůči dodatku. Phyllis Schlafly tuto možnost zmínila v jednom z vydání svého měsíčníku *Phyllis Schlafly Report*, konkrétně v čísle z listopadu roku 1972.

Při debatě s Betty Friedan v lednu roku 1976 v pořadu *Dobré ráno Ameriko (Good Morning America)* se také diskutovalo o sdílených toaletách. Zde se Phyllis Schlafly vyjádřila, že záleží na rozhodnutí Nejvyššího soudu a ona osobně věří, že pokud by ERA prošel, tak rozhodnutí Nejvyššího soudu povede k společným toaletám pro obě pohlaví. Betty Friedan se vyjádřila, že právě argument o sdílených toaletách bravurně ukazuje, jaké nesmysly o ERA jsou šířeny s cílem vytvořit falešné obavy z dodatku. Betty Friedan také řekla, že nic v ERA neovlivní to, jaké toalety kdo používá.¹⁰⁵

Představa toalet, které by byly společné pro obě pohlaví, byla efektivním argumentem proti schválení dodatku. Sdílené toalety by představovaly Ameriku, ve které se pohlaví stalo

¹⁰³Ibid 53.

¹⁰⁴Brake, Deborah, Martha Chamallas, and Verna L. Williams (eds), *The Oxford Handbook of Feminism and Law in the United States* (Oxford: Oxford University Press, 2023), The Equal Rights Amendment Then and Now 9, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

¹⁰⁵Phyllis Schlafly, „Phyllis Schlafly debates Betty Friedan on ERA“, YouTube, 25. března 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=hOCvoWW4cN8&t=8s>, 4:45-5:36, (staženo 3. dubna 2024).

přežitkem a ženy už nadále nebyly ochraňovány jen díky svému pohlaví. Navzdory tomu byl argument jedním z méně efektivních argumentů, které byly proti ERA používány.

Většině právníků, jako i zastánců dodatku bylo jasné, že dodatek by nezpůsobil zavedení unisex toalet na veřejnosti. Tato změna by totiž byla v rozporu s ústavním právem na soukromí.¹⁰⁶ Schlafly samotná tento argument brzy přestala používat, byť někteří zástupci STOP ERA, především skupiny na lokální úrovni, tento argument používali nadále.¹⁰⁷

Vzhledem k tomu, že většina právníků, kteří se otázkou zabývali, byla přesvědčena, že ERA nezpůsobí vznik unisex toalet, dá se tento argument označit za dezinformaci. Označit za dezinformaci se tento argument dá i podle definice, která byla určena dříve v textu. Daný argument se dá označit za informaci, která je falešná. Vzhledem k tomu, že Phyllis Schlafly byla v opozici vůči dodatku, dá se předpokládat, že informaci šířila s úmyslem zmenšit podporu dodatku.

4.3. Branná povinnost

Jedním z nejvíce používaných argumentů proti dodatku byla otázka branné povinnosti. Phyllis Schlafly na možnost, že ERA by vedl k tomu, že by ženy byly povinny sloužit v armádě, upozornila ve svém měsíčníku *The Phyllis Schlafly Report*. V čísle z března roku 1973 se podrobně věnovala možnosti branné povinnosti vztahující se na ženy. Také zastánkyně dodatku nařkla z toho, že se před veřejností pokouší tento fakt tajit. Jednou z jejích poznámek na toto téma bylo, že většina žen, které za ERA bojují, jsou ve věku, ve kterém by se jich branná povinnost netýkala.¹⁰⁸

Otázku branné povinnosti vztahující se na ženy Schlafly často zmiňovala i během rozhovorů, které poskytovala. V červenci 1979 byla Phyllis Schlafly hostem v pořadu Mikea Douglase (*The Mike Douglas Show*). Již během prvních minut svého rozhovoru Schlafly zmínila debaty o obnovení branné povinnosti a poznamenala, že pokud by ERA byl platný, mohla by se tato povinnost vztahovat i na ženy.¹⁰⁹

Problematika branné povinnosti je obzvlášť zajímavá tím, že ji jako argument používaly obě strany, tedy jak odpůrci, tak zastánci dodatku. Část zastánkyň ERA byla názoru, že ženy nepotřebují výjimku ze služby v armádě, protože stejná práva znamenají stejné povinnosti. Také měly názor, že dodatek by pomohl zlepšit postavení žen, které už byly v armádě. Především by se jim mělo dostat stejných práv, jaká měli mužští vojáci, tedy přístupu ke stejnému výcviku a vzdělávání.¹¹⁰ Další část zastánkyň ERA se považovaly za pacifistky a stavěly se tedy proti principu branné povinnosti jak u žen, tak u mužů. Ty měly často tendence zlehčovat tuto otázku

¹⁰⁶Jessica Neuwirth, Gloria Steinem, *Equal Means Equal: Why the Time for an Equal Rights Amendment is Now*, (New York: The New Press, 2015), 67, <https://www.libgen.is/>. (staženo 27. března 2024).

¹⁰⁷Jane J. Mansbridge. *Why we lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 112-17, <https://www.libgen.is/>. (staženo 24. února 2024).

¹⁰⁸Schlafly, Phyllis., „Should women be drafted?“, *The Phyllis Schlafly Report*, březen 1973, <https://www.phyllisschlafly.com/constitution/should-women-be-drafted-march-1973/> (staženo 27. března 2024).

¹⁰⁹Phyllis Schlafly, „Phyllis Schlafly discusses the Equal Rights Amendment on the Mike Douglas Show“, YouTube, 14. března 2019, <https://www.youtube.com/watch?v=BxKJh7M-DSA>, 1:05-1:30, (staženo 3. dubna 2024).

¹¹⁰Jessica Neuwirth, Gloria Steinem, *Equal Means Equal: Why the Time for an Equal Rights Amendment is Now*, (New York: The New Press, 2015), 67, <https://www.libgen.is/>. (staženo 27. března 2024).

a připodobňovat ji k otázce smíšených toalet. Tímto zlehčováním ale přehlížely, že zatímco ERA by nezpůsobil nutnost zavedení smíšených toalet, tak podle jejich vlastní organizace by přijetí ERA vedlo k rozšíření branné povinnosti i na ženy.¹¹¹

Zákonodárci se pokusili zařadit do dodatku podmínky, které by ženy z branné povinnosti nadále osvobožovaly. Zastánkyně dodatku ale byly toho názoru, že stejná práva znamenají stejné povinnosti a že ženy by tedy tuto výjimku mít neměly.¹¹² Tato výjimka se tedy nestala součástí dodatku.

V roce 1973 zrušil Kongres Spojených států brannou povinnost. Armáda se nadále spoléhala na dobrovolníky. Muži měli nadále povinnost se do armády registrovat.¹¹³ Zároveň pokud by Kongres chtěl, mohl by na ženy uplatnit brannou povinnost i bez schválení dodatku. Tato otázka byla Kongresem zvažována už během druhé světové války v souvislosti s invazí do Japonska. Kongres tehdy zvažoval možnost uplatnění branné povinnosti na ženské zdravotní sestry.¹¹⁴

Podle článku v *Yale Law Journal*, časopisu zabývajícího se právem, do kterého píší studenti a absolventi Univerzity Yale, nepovoloval Dodatek o rovnoprávnosti žádné výjimky v otázce branné povinnosti.¹¹⁵ To by tedy znamenalo, že pokud by byla vyhlášena branná povinnost, mohla by se na ženy vztahovat.

ERA by tedy pravděpodobně způsobil, že ženy by se musely registrovat v armádě a v případě vyhlášení branné povinnosti by se na ženy mohla vztahovat. Záleželo by ale na názoru Kongresu a prezidenta. Ženám, které už v armádě byly, by bylo umožněno se účastnit boje, stejně jako to bylo umožněno mužům. Přesto je podstatné připomenout, že od roku 1973 byla armáda složena pouze z dobrovolných vojáků.¹¹⁶

Zatímco „dodatek by poslal naše dcery do Vietnamu“ bylo jednoduché heslo, vysvětlení nuancí a fakt ohledně armády a branné povinnosti podporovatelům dodatku zabralo poměrně hodně času a bylo příliš komplikované na to, aby mohlo posloužit jako rychlá odpověď proti heslu odpůrců dodatku. Zastánkyně ERA se tedy bránily argumentem, že své děti milují stejně bez ohledu na pohlaví a proto by byly stejně nešťastné, kdyby je válka připravila o syna či o dceru.¹¹⁷

Argument, že ERA by způsobil to, že by se ženy byly nuceny registrovat v armádě v případě, že by došlo k obnovení branné povinnosti ve Spojených státech, se podle mého názoru nedá označit za dezinformaci ani fake news. Přidání dodatku do Ústavy Spojených států by

¹¹¹Jane J. Mansbridge. *Why we lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 71, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

¹¹²Dixon Vuic, Kara, „Registering women for the draft wouldn't be a big departure from the past“, *The Washington Post*, 14. dubna, 2021, <https://www.washingtonpost.com/outlook/2021/04/14/registering-women-draft-wouldnt-be-big-departure-past/> (staženo 23. února 2024).

¹¹³Jane J. Mansbridge. *Why we lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 72, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

¹¹⁴„How has the ERA been related to women in the military?“, Equal rights ammendment, <https://www.equalrightsamendment.org/faq> (staženo 17. dubna 2024).

¹¹⁵Barbara Brown, A., Thomas I. Emerson, Gail Falk, a Ann E. Freedman. „*The Equal Rights Amendment: A Constitutional Basis for Equal Rights for Women.*“ *The Yale Law Journal* 80, no. 5 (1971): 871–985. <https://doi.org/10.2307/795228>. (staženo 17. dubna 2024). 969.

¹¹⁶Jessica Neuwirth, Gloria Steinem, *Equal Means Equal: Why the Time for an Equal Rights Amendment is Now*, (New York: The New Press, 2015), 66-67, <https://www.libgen.is/>. (staženo 27. března 2024).

¹¹⁷Ibid 84.

vedlo k povinnosti žen se v armádě registrovat a v případě vyhlášení branné povinnosti by se na ženy mohla vztahovat.

4.4. Manželství homosexuálů

Tvrzení, že dodatek by vedl k legalizaci manželství homosexuálů, bylo založeno na názoru, že ERA by po právní stránce v podstatě zakázal vnímat pohlaví jako faktor. Tento argument vzešel od dvou studentů z Yale, kteří toto tvrzení zveřejnili v *Yale Law Journal*. Ve svém článku ignorovali prohlášení jednoho z hlavních zastánců dodatku v Senátu, senátora Bircha Bayha, který řekl, že dokud nebudou moci manželství uzavírat ani ženské, ani mužské stejnopohlavní páry, tak se podle ERA nebude jednat o diskriminaci.¹¹⁸ Dalším faktem je, že dodatek se zabýval rovností pohlaví a ne homosexuálními vztahy. Nebyl tedy důvod, proč by dodatek měl ovlivnit manželství homosexuálů.¹¹⁹

Navzdory tomu, že tento argument byl velmi rychle vyvrácen, Phyllis Schlafly ráda argumentovala tím, že dodatek by vedl k legalizaci manželství homosexuálů. Eagle fórum vydalo v roce 1982 leták, který strašil spojením mezi ERA, AIDS a homosexualitou.¹²⁰

Samotný argument byl zpochybněn už na samém počátku prosazování dodatku, ale přesto byl nadále často používán.

Argument, že ERA by vedl k legalizaci homosexuálních manželství, splňuje určenou definici dezinformace. Jedná se o informaci, která je falešná. Vzhledem k tomu, jak brzy byl tento argument vyvrácen, se dá předpokládat, že odpůrci dodatku věděli, že argument není pravdivý. Podle znění Dodatku o rovnoprávnosti jsou si ženy a muži v očích zákona rovni. Znění dodatku ale neříká, že jsou ženy a muži stejní.¹²¹ Není tedy důvod, proč by dodatek měl mít vliv na možnost manželství homosexuálů. Není tedy důvod, proč by dodatek měl mít vliv na legalitu manželství homosexuálů. Vzhledem ke snaze o propojení Dodatku o rovnoprávnosti s virem AIDS, se dá předpokládat, že tvrzení bylo šířeno s úmyslem způsobit škodu.

4.5. Interrupce hrazené plátcí daní

Dalším z argumentů Phyllis Schlafly vůči Dodatku za rovnoprávnost bylo, že v důsledku schválení dodatku by interrupce začaly být hrazené z peněz plátců daní.¹²² Téma potratů a Dodatku o rovnoprávnosti byly v očích mnoha konzervativnějších voličů spojená, přesto že dodatek sám téma interrupcí nezmiňoval. K tomuto to došlo i proto, že jak na straně zastánců dodatku, tak jeho oponentů působilo velké množství dobrovolníků. Ti tedy nebyli tolik

¹¹⁸Ibid 129.

¹¹⁹Jessica Neuwirth, Gloria Steinem, *Equal Means Equal: Why the Time for an Equal Rights Amendment is Now*, (New York: The New Press, 2015), 66-67, <https://www.libgen.is/>. (staženo 27. března 2024).

¹²⁰"The ERA-GA YAIDS-CONNECTION," Jane J. Mansbridge. *Why we lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 144, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

¹²¹Ginsburg, Ruth Bader. "EQUAL RIGHTS FOR WOMEN AND MEN AS FUNDAMENTAL CONSTITUTIONAL PRINCIPLE." Section of Individual Rights and Responsibilities Newsletter 3, no. 1 (1976). <http://www.jstor.org/stable/43871999>. (staženo 27. dubna 2024).

¹²²Lewis L Gould., *Grand Old Party: A History of the Republicans*, (New York: Random House, 2003), 277-78, <https://www.libgen.is/>. (staženo 14. března 2024).

organizovaní a často používali argumenty, které nebyly pravdivé. Tento fenomén se vyskytoval na obou stranách názorové barikády.¹²³

Ke spojení tématu ERA a interrupcí došlo ihned po rozhodnutí Nejvyššího Soudu v případě *Roe vs. Wade*. Mnoho konzervativně založených zákonodárců začalo Dodatek o rovnoprávnosti vnímat jako referendum o případu.¹²⁴ Spojení problematik interrupcí a ERA bylo pro odpůrce dodatku přirozené. ERA i možnost podstoupení interrupce bez udání důvodů představovaly ohrožení tradiční role ženy jako matky.¹²⁵ Svou roli zde sehrála i možnost podstoupení potratu bez konzultace s protějškem.

Dvě významné organizace, které se snažily dodatek prosadit, se rozcházely v názoru na propojení dodatku s problematikou interrupce bez udání důvodu v prvních třech měsících těhotenství. Zatímco Národní organizace pro ženy (*National Organization for Women – NOW*) věřila ve spojení těchto témat, organizace *ERAmerica* tento názor nesdílela.¹²⁶

V roce 1976 schválil Kongres Spojených států tzv. Hydeův dodatek. Ten měl zabránit tomu, aby byly interrupce hrazeny z veřejných peněz. Jednalo se především o program Medicaid, který poskytuje zdravotní pojištění dětem a dospělým s nízkými příjmy. Výjimka se vztahovala pouze na interrupce, u kterých bylo těhotenství způsobeno znásilněním, incestem, či by pokračováním těhotenství hrozilo úmrtí matky.¹²⁷ Aktivisté prosazující právo na interrupce dodatek ihned napadli, ale Nejvyšší soud potvrdil jeho platnost v případě *Harris vs. McRae*.¹²⁸

Některé státy federace přijaly své vlastní ekvivalenty Dodatku o rovnoprávnosti na státní úrovni do své ústavy. Na Havaji a v Massachusetts podaly aktivistky za právo na potrat odvolání vůči Hydeovu dodatku. Argumentovaly, že tyto ekvivalenty dodatku působící na úrovni daných států poskytují ženám právo používat daňové prostředky na platbu interrupcí, s vysvětlením že „rovnost práv nesmí být státem odepřena nebo omezena kvůli pohlaví.“¹²⁹ Žádný státní soud ale nerozhodl v prospěch tohoto tvrzení před termínem ratifikace dodatku v červnu 1982.¹³⁰

Nejvyšší soud by tedy ERA pravděpodobně také nevykládal tak, aby dodatek ovlivnil právo na interrupci, či její hrazení z peněz daňových poplatníků. To, že se některé zastánkyně ERA rozhodly pro spojení těchto dvou problematik, nebylo příliš moudré, především protože polovina zastánců ERA z řad veřejnosti byla proti potratům na vyžádání.¹³¹

¹²³Jane J. Mansbridge. *Why we lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 118, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

¹²⁴Ibid 13.

¹²⁵Donald G. Mathews, Jane S. De Hart, *Sex, gender, and the politics of ERA: A State and the Nation*, (New York: Oxford University Press, 1990), 159, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

¹²⁶Donald T. Critchlow, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), 228, <https://www.libgen.is/>, (staženo 13. března 2024).

¹²⁷Jane J. Mansbridge. *Why we lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 124, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

¹²⁸Donald T. Critchlow, *The Conservative Ascendancy: How the GOP Right Made Political History*, (Cambridge: Harvard University Press, 2007), 136-137, <https://www.libgen.is/>, (staženo 8. dubna 2024).

¹²⁹Critchlow, Donald T., and Cynthia L. Stachecki. "The Equal Rights Amendment Reconsidered: Politics, Policy, and Social Mobilization in a Democracy." *Journal of Policy History* 20, no. 1 (2008): 157–76. <https://doi.org/10.1353/jph.0.0000>. (staženo 2. dubna 2024).

¹³⁰Jane J. Mansbridge. *Why we lost the ERA* (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 126, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

¹³¹Ibid 125.

Vzhledem k neúspěchu soudních snah o využití ERA v jednotlivých státech se dá předpokládat, že Phyllis Schlafly si byla vědoma toho, že se jedná o nepravdivý argument a tím pádem tedy o dezinformaci, která byla úmyslně zavádějící. Fakt, že oponenti dodatku se snažili propojit toto téma s problematikou potratů, která byla kontroverzní ukazuje, že se jednalo o snahu o poškození popularity ERA.

4.6. Shrnutí

Pro účely zkoumání, zda se argumenty opozice vůči Dodatku o rovnoprávnosti dají považovat za dezinformaci a fake news, jsem si zvolila pět nejčastěji používaných argumentů. Problematika unisex toalet a manželství homosexuálů se ukázaly být argumenty, které neměly téměř žádný právní základ. Právníci zabývající se touto otázkou se vyjádřili, že zavedení unisex toalet a manželství homosexuálů by nebylo následkem prosazení Dodatku o rovnoprávnosti. Otázka postavení žen v domácnosti a argument, že dodatek by zhoršil postavení žen v domácnosti, se ukázal být nepravdivý, byť samotná otázka je komplikovanější, než otázka unisex toalet či manželství homosexuálů.

Argumentace platbou interrupce v rámci zdravotního pojištění Medicaid je také dezinformací, byť se jednalo o dezinformaci, kterou šířili jak zastánci, tak odpůrci dodatku. Co se týká otázky branné povinnosti, jedná se o složitější problematiku. Samotný předpoklad, že ERA by vedl k tomu, že by se případná budoucí branná povinnost vztahovala i na ženy, sdíleli zastánci i odpůrci dodatku. Je však nepravděpodobné, že Nejvyšší soud by dodatek vyložil tímto způsobem. Faktem také zůstává, že Spojené státy nevyhlásily vojenskou povinnost od roku 1973.¹³²

Závěrem se dá říct, že z tří argumentů proti ERA byly nepravdivé. Argument postavení žen v domácnosti byl přinejmenším zjednodušený. Argument o branné povinnosti se nedá označit za dezinformaci, protože obecně platí přesvědčení, že dodatek by opravdu zavedl povinnost žen se registrovat v armádě a případně by vedl k tomu, že by se na ženy mohla vztahovat branná povinnost, pokud by byla vyhlášena. Tomu odpovídají i snahy některých zákonodárců, kteří se do dodatku snažili přidat výjimky, které by ženy z této povinnosti osvobodily. Ty ale Kongresem neprošly. Kongres Spojených států má ale možnost vyhlásit brannou povinnost vztahující se na ženy i bez Dodatku o rovnoprávnosti. Zvažoval ji už během druhé světové války. Přesto je branná povinnost nejpravdivějším argumentem vůči Dodatku o rovnoprávnosti.

¹³²Zipkin, Amy, "The military draft ended 50 years ago, dividing a generation", *The Washington Post*, 27. ledna 2023, <https://www.washingtonpost.com/history/2023/01/27/draft-end-conscription-1973/> (staženo 8. dubna 2024).

5. Republikánská strana a Dodatek o rovnoprávnosti

5.1. Prezident Nixon a Dodatek o rovnoprávnosti

V období sedmdesátých let obě hlavní politické strany Spojených států hledaly své místo ve světě plném rychlých změn. Demokratická i Republikánská strana musely reagovat na všechny změny, ke kterým ve společnosti docházelo, ať už se jednalo o ukončení rasové segregace, válku ve Vietnamu, nebo o ženská práva.

Republikánská strana se problematice ženských práv do sedmdesátých let věnovala trochu více než Demokratická strana. Už od roku 1940 měla Republikánská strana v pravidlech konvencí zakotvené rovnocenné zastoupení žen v komisi Republikánského národního výboru. Mezi lety 1940 a 1964 měla Republikánská strana podporu Dodatku o rovnoprávnosti jako součást své platformy. Jeho podpora zmizela z platformy v roce 1964 s prezidentským kandidátem Barry Goldwatem, ale vrátila se v roce 1968 s Richardem Nixonem.¹³³

V programu z roku 1972 uvedla Republikánská strana svou podporu boje za ženská práva, včetně podpory Dodatku o rovnoprávnosti. Ve spojitosti s ERA strana také připomněla, že byla první stranou, která dodatek podporovala. Republikánská strana ve své platformě také zdůraznila, že vnímá velký přínos, který ženy přinesly společnosti, ať už jako ženy v domácnosti nebo ženy pracující mimo domov. Další odstavec platformy zdůraznil, že ženám se v současné době nedostává stejných možností jako mužům. A i když ne všechny ženy chtějí pracovat mimo domov, každá žena by měla mít možnost si vybrat jakoukoliv kariéru a v ní by měla mít možnost se prosadit.¹³⁴

Nixonova podpora Dodatku o rovnoprávnosti byla ale přinejmenším vlažná. V roce 1971 Richard Nixon potvrdil svou předchozí podporu ERA, ale odmítl se navzdory doporučením svých poradců účastnit kampaně za jeho ratifikaci. Po svém znovuzvolení v roce 1972 Nixon dovolil Anne Armstrong, svojí poradkyni, lobbovat za dodatek u státních zákonodárců.¹³⁵

V letech 1972 a 1973, kdy ERA ratifikovalo prvních třicet států, podpora Bílého domu nehrála významnou roli. Po skandálu Watergate se Nixonova podpora ERA ztratila ve víru skandálu.¹³⁶

5.2. Gerald Ford a Dodatek o rovnoprávnosti

Skandál Watergate otrásl celou Republikánskou stranou. V průběžných volbách v roce 1974 ztratili republikáni rekordní množství křesel ve Sněmovně reprezentantů. V průzkumu veřejného mínění vyšlo najevo že pouze 18% americké veřejnosti se označuje za republikánské voliče.¹³⁷

¹³³Lewis L. Gould, *Grand Old Party: A History of the Republicans*, (New York: Random House, 2003), 277, <https://www.libgen.is/>. (staženo 14. března 2024).

¹³⁴American Presidency Project. 1972. "Republican Party Platform of 1972." staženo 10. dubna 2024, <https://www.presidency.ucsb.edu/>.

¹³⁵Donald T. Critchew, *The Conservative Ascendancy: How the GOP Right Made Political History*, (Cambridge: Harvard University Press, 2007), 138-39, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

¹³⁶Donald T. Critchew, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), 232-33, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

¹³⁷Tanya Melich, *The Republican War Against Women: An Insider's Report from Behind the Lines*, (New York: Bantam Books, 1998), 40, <https://www.libgen.is/>, (staženo 14. března 2024).

V rámci snah o oživení strany a návratu části elektorátu se Republikánská strana rozhodla zahrnout do své platformy ve větší míře feministické otázky.¹³⁸ Pod vládou Nixonova nástupce Geralda Forda poskytl Bílý dům plnou podporu ratifikaci ERA. Ačkoliv se rychlost ratifikace ERA začala v roce 1974 zpomalovat, málokdo věřil, že by ratifikace mohla být zastavena. Pro Forda bylo tedy politicky smysluplné ERA podpořit i v rámci snah o působení jako centrista.

Ford pro dodatek hlasoval již v roce 1970, kdy působil jako předseda menšiny ve Sněmovně reprezentantů. Poté, co byla jeho kancelář zaplavena dopisy od voličů, kteří měli obavy, že ERA znamená povinnou vojenskou službu pro ženy, nebyl přítomen při hlasování na půdě sněmovny následujícího roku.¹³⁹ Už z tohoto faktu můžeme pozorovat vliv kampaně proti dodatku, přestože argument o branné povinnosti není dezinformací. Přesto se Gerald Ford vrátil k podpoře ERA, když se stal prezidentem.

Velkou podporu ERA vyjádřila také první dáma Betty Ford. Betty Ford kromě podpory ERA také vyjádřila podporu interrupcím bez udání důvodu. V otázce podpory ERA byla první dáma obzvláště neoblomná. V rámci podpory se objevovala na shromážděních a benefičních akcích. Také psala dopisy a telefonovala státním zákonodárcům v Jižní Dakotě, Floridě, Georgii, Arizoně, Nevadě, Severní Karolíně, Illinois a Missouri.¹⁴⁰

Její snahy často vedly k rozhořčení některých politiků působících na státní úrovni. Ti si stěžovali na nepatřičný vliv Bílého domu. Betty Ford se svého stanoviska k dodatku držela i ve chvíli, kdy pošta, která chodila do Bílého domu byla v poměru 3 ku 1 proti jejímu postoji k ERA. Tehdy se v první dáma vyjádřila, že tuto reakci čekala a že za svým názorem si stojí.¹⁴¹

Už v roce 1974 došlo k rozdělení názoru Republikánské strany na ERA. Jednalo se ale především o rozdělení názoru na federální a státní úrovni. Zatímco Bílý dům dodatek podporoval, republikáni na úrovni států se od něj odvraceli.¹⁴²

Ford byl z mnoha důvodů nepopulární u více konzervativní části Republikánské strany. Svou roli sehrála podpora ERA, přístup k interrupcím, ale i vstřícnost k Sovětskému svazu v zahraniční politice. Jeho středově orientovaná politika vedla k vytvoření politického vakua uvnitř Republikánské strany.¹⁴³

Toto vakuum bylo rychle zaplněno aktivismem ze zdola. Z toho aktivismu vzešla tzv. Nová pravice. Schopnost Nové pravice využít nespokojenosti se sociálními a morálními otázkami, jako byla právě interrupce, ERA, ale i modlitba ve školách, překvapila jak liberály, tak

¹³⁸Catherine E. Rymph, *Republican Women: Feminism and Conservatism from Suffrage through the Rise of the New Right*, (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 2006), 190, <https://www.libgen.is/>, (staženo 5. dubna 2024).

¹³⁹Donald T. Critchow, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), 233, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

¹⁴⁰Donald T. Critchow, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), 233-34, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

¹⁴¹Ibid.

¹⁴²Ibid 238.

¹⁴³Donald T. Critchow, *The Conservative Ascendancy: How the GOP Right Made Political History*, (Cambridge: Harvard University Press, 2007), 127-29, <https://www.libgen.is/>, (staženo 8. dubna 2024).

republikány. Nová pravice se stavěla proti statusu quo a také proti mocenským strukturám obou hlavních politických stran.¹⁴⁴

V roce 1976 se Ford rozhodl kandidovat na prezidentskou funkci i navzdory poklesu své popularity. O kandidaturu se utkal s Ronaldem Reaganem.

Gerald Ford se díky Reaganově kandidatuře sám musel posunout více napravo na ideologickém spektru. Rok předem Ford oznámil, že si jako kandidáta na viceprezidenta vybere někoho jiného než Nelsona Rockefellera, který byl středovým republikánem. Fordova rétorika začala více připomínat Reaganovu rétoriku, především co se týče otázek jako byla modlitba ve škole, přeprava dětí do škol autobusy v rámci ukončení segregace, či interrupce.¹⁴⁵

Nominaci na republikánském sjezdu v Kansas City nakonec vyhrál Ford. Na republikánském sjezdu v Kansas City bylo rozhodnuto i o tom, že Dodatek o rovnoprávnosti na programu Republikánské strany zatím zůstane. Republikánská strana v programu opět připomněla, že byla první stranou, která ERA prosazovala. Dále v programu bylo uvedeno, že Republikánská strana podporuje princip rovných práv, rovných příležitostí a rovných povinností pro ženy. Podle republikánské platformy byl Dodatek o rovnoprávnosti ztělesněním toho principu a Republikánská strana tedy podporovala jeho rychlou ratifikaci.¹⁴⁶

Proměna Republikánské strany se přesto dá pozorovat i na tomto programu z roku 1976. Strana sice nadále podporovala ERA, ale v otázce interrupcí byla platforma více konzervativní. Republikánská strana zde přislíbila, že bude usilovat o prosazení dodatku, který by obnovil ochranu práva na život pro nenarozené děti. Zároveň platforma zmínila, že ve straně jsou ti, kteří podporují rozhodnutí Nejvyššího soudu a ti, kteří věří, že všechny potraty by měly být zakázány. Platforma se tedy k problematice potratů vyjadřovala poněkud dvojznačně.¹⁴⁷

Gerald Ford navzdory získání republikánské nominace volby nevyhrál a prezidentem se stal Jimmy Carter. Fordova prohra sehrála významnou roli ve vzkříšení Reaganovy politické kariéry. Konzervativní křídlo Republikánské strany věřilo, že Reagan získá v roce 1980 republikánskou nominaci. Konzervativci Reagana obdivovali za jeho otevřený konzervatismus, ale aby se stal prezidentem, potřeboval by získat i hlasy umírněných republikánů.¹⁴⁸

5.3. Reaganova éra a Dodatek o rovnoprávnosti

Během vlády Jimmyho Cartera se zdálo, že Republikánská strana je navždy odsouzena k tomu, aby byla menšinou v americké politice. Ve Sněmovně měli republikáni 142 zástupců a Demokratická strana 292 zástupců. Senát byl také převážně demokratický s 38 republikány a

¹⁴⁴Donald T. Critchow, *The Conservative Ascendancy: How the GOP Right Made Political History*, (Cambridge: Harvard University Press, 2007), 128-29, <https://www.libgen.is/>, (staženo 8. dubna 2024).

¹⁴⁵E.J. Dionne Jr., *Why the Right Went Wrong: Conservatism--From Goldwater to the Tea Party and Beyond*, (New York: Simon & Schuster, 2016), kniha nemá stránky, citace pochází ze třetí kapitoly, 11%, <https://www.libgen.is/>, (staženo 11. dubna 2024).

¹⁴⁶American Presidency Project. 1976. "Republican Party Platform of 1976." staženo 10. dubna 2024, <https://www.presidency.ucsb.edu/>.

¹⁴⁷Ibid.

¹⁴⁸Donald T. Critchow, *The Conservative Ascendancy: How the GOP Right Made Political History*, (Cambridge: Harvard University Press, 2007), 154-55, <https://www.libgen.is/>, (staženo 10. dubna 2024).

62 demokraty. Na státní úrovni se republikánům nedařilo o moc lépe. Demokraté ovládali státní legislativu s dvojnásobným rozdílem.¹⁴⁹

Jimmy Carter pokračoval v intenzivní podpoře ERA, ale přesto se v roce 1978 zdálo, že dodatek je poražený. Demokraté se rozhodli prosadit prodloužení lhůty na schválení dodatku. Nakonec bylo prosazeno prodloužení lhůty o třicet devět měsíců. Dodatek měl být tedy nově schválen do 30. června 1982. Prezident Carter prodloužení lhůty podepsal, i když to usnesení nevyžadovalo. Z jeho strany se jednalo o vyjádření podpory ERA.¹⁵⁰

Přes snahy Jimmyho Cartera o podporu dodatku se mu nepodařilo získat si popularitu u feministek. První dáma Rosalynn Carter byla v aktivitách na podporu prosazení dodatku stejně aktivní jako Betty Ford před ní. Přesto feministky prezidenta i první dámu obvinily, že pro podporu ERA nedělají dost.¹⁵¹

Souboj s Dodatkem o rovnoprávnosti, v čele s hnutím STOP ERA naučil konzervativní odnož Republikánské strany několik cenných lekcí. První lekcí byla důležitost sociálních problematik v mobilizaci velkého množství obyčejných Američanů. To bylo patrné jak na souboji s dodatkem, tak i v souboji s potraty bez udání důvodu. Další lekcí, kterou ERA Republikánskou stranu naučil byl příklad toho, jak spolu dokáží spolupracovat evangeličtí protestanti, římsští katolíci a mormoni. Konkrétně antifeministická kampaň ukázala, že v evangelikálním protestantském probuzení z 70. let byl obrovský rezervoár potenciálních voličů, který by Republikánská strana mohla oslovit.¹⁵²

Tohoto potenciálu si byla vědoma i Phyllis Schlafly. Ta prohlásila, že hnutí STOP ERA představovalo v americké politice něco úplně nového. Měla na mysli právě spojení různých náboženských skupin.¹⁵³

Konzervativní odnož Republikánské strany se lekce naučené z ERA rozhodla otestovat v průběžných volbách do Kongresu v roce 1978. Především problematika potratu se ukázala být dobrým tématem, které Republikánské straně přineslo voliče, kteří dříve volili Demokratickou stranu. Skutečné zisky zatím nebyly velké. Přesto se jednalo o pozitivní vývoj. V Senátu zasedli tři noví republikáni a ve Sněmovně jich bylo dokonce jedenáct. Konzervativci se znovu objevili jako síla v politice Republikánské strany, byť se ještě nejednalo o sílu dominantní. Došlo také k poklesu zastoupení středových a liberálních republikánů, kteří byli nahrazeni konzervativními republikány.¹⁵⁴

V roce 1980 Ronald Reagan kandidoval na prezidenta. Jako kandidáta na viceprezidenta si zvolil George H. W. Bushe. Reagan trval na tom, aby ho Bush podpořil v otázce práva na potrat. Panovalo totiž přesvědčení, že Bush právo na potrat v omezené míře podporuje. Bush ale souhlasil s Reaganem. Přestal podporovat i Dodatek o rovnoprávnosti.¹⁵⁵

¹⁴⁹Donald T. Critchow, *The Conservative Ascendancy: How the GOP Right Made Political History*, (Cambridge: Harvard University Press, 2007), 157, <https://www.libgen.is/>, (staženo 10. dubna 2024).

¹⁵⁰Ibid 162.

¹⁵¹Donald T. Critchow, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), 244, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

¹⁵²Ibid.

¹⁵³ Ibid 267.

¹⁵⁴Donald T. Critchow, *The Conservative Ascendancy: How the GOP Right Made Political History*, (Cambridge: Harvard University Press, 2007), 162-3, <https://www.libgen.is/>, (staženo 10. dubna 2024).

¹⁵⁵Lewis L. Gould, *Grand Old Party: A History of the Republicans*, (New York: Random House, 2003), 292, <https://www.libgen.is/>. (staženo 17. dubna 2024).

Dodatek o rovnoprávnosti definitivně přestala podporovat celá Republikánská strana. Její nová platforma vyjádřila respekt k úsilí těch, kdo se staví pro nebo proti dodatku. Republikánská strana opět vyjádřila svůj závazek k rovným právům pro ženy. V další větě ale strana poznamenala, že se jich dá dosáhnout, aniž by ženy přišly o svá tradiční práva, jako byla výjimka z branné povinnosti.¹⁵⁶ Zde můžeme pozorovat výrazný vliv argumentů proti dodatku na vývoj názoru strany.

Odstranění podpory dodatku z programu se neobešlo bez kontroverze. Když konvence začala, 5000 lidí, včetně Michiganského guvernéra Williama Millikena a senátora státu New York Jacoba Javitse, demonstrovalo ve prospěch ERA.¹⁵⁷

Zvolení Ronalda Reagana prezidentem ukazuje kulminaci růstu konzervativních republikánů.¹⁵⁸ Republikánská strana se důsledkem změn, které probíhaly v šedesátých a sedmdesátých letech, stala stranou pro „obyčejné Američany“. Ze strany, která měla Dodatek o rovnoprávnosti na programu jako první se stala stranou, která ERA ze svého programu odstranila.

Reagan nevyhrál prezidentské volby jen díky své opozici vůči Dodatku k rovnoprávnosti. Svou roli sehrála mobilizace ekonomicky konzervativních voličů, stejně jako získání hlasů voličů nespokojených s Carterovou administrativou. Přesto ale hnutí STOP ERA sehrálo svou roli v jeho úspěchu. Síly proti ERA hrály klíčovou roli v primárkách v New Hampshiru a Illinois. Jimmy Carter před volbami vyjádřil obavy, že ho anti-ERA síly porazí.¹⁵⁹

Demokratická strana ve své platformě z roku 1980 vyjádřila, svoji pokračující podporu dodatku. Strana se také vyjádřila, že ženy tvoří většinu populace, ale přesto jejich rovnoprávnost není rozeznána v Ústavě Spojených států.¹⁶⁰

V důsledku vývoje tzv. hnutí ze zdola (*grassroot movement*) se Republikánská strana začala v 80. letech postupně přesouvat směrem k odmítnutí ERA. Se zvolením Ronalda Reagana v roce 1980 bylo jasné, že se voliči posunuli více napravo, což ovlivnilo i postoj strany k ERA. Ačkoli zastánci ERA stále věřili, že mají šanci na úspěch, soukromá korespondence některých vůdců hnutí ukazuje, že si byli vědomi klesající šance na prosazení tohoto dodatku.¹⁶¹ Tato proměna názoru Republikánské strany na ERA prezentuje širší společenské a politické změny v USA a přispěla k obnově konzervativních sil v rámci Republikánské strany a změně vnímání strany mezi voliči. Dodnes můžeme vidět rozdělení mezi voliči Republikánské a Demokratické strany, které se upevnilo právě v osmdesátých letech dvacátého století.¹⁶² Prodloužení dodatku vypršelo 30. června 1982 a dodatek nebyl ratifikován.¹⁶³

¹⁵⁶American Presidency Project. 1980. "Republican Party Platform of 1980." staženo 10. dubna 2024, <https://www.presidency.ucsb.edu/>.

¹⁵⁷Donald T. Critchew, *The Conservative Ascendancy: How the GOP Right Made Political History*, (Cambridge: Harvard University Press, 2007), 173, <https://www.libgen.is/>, (staženo 10. dubna 2024).

¹⁵⁸Donald T. Critchew, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), 15, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

¹⁵⁹Ibid 267-8.

¹⁶⁰American Presidency Project. 1980. "1980 Democratic Party Platform" staženo 29. dubna 2024, <https://www.presidency.ucsb.edu/>.

¹⁶¹Donald T. Critchew, *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, (Princeton: Princeton University Press, 2005), 277-78, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

¹⁶²Ibid 15.

¹⁶³„Chronology of the Equal Rights Amendment“, National Organization for Women, <https://now.org/resource/chronology-of-the-equal-rights-amendment-1923-1996/> (staženo 18. dubna 2024).

Závěr

Na základě analýzy přístupu Republikánské strany se dají vyvodit následující závěry: Až do počátku sedmdesátých let lze říct, že Republikánská strana byla problematice ženských práv více otevřená než Demokratická strana. Dodatek o rovnoprávnosti si na své programové prohlášení Republikánská strana přidala již v roce 1940 a vyjma krátkého období s prezidentskou kandidaturou Barryho Goldwatera tam zůstal až do roku 1980. Na program Demokratické strany se dodatek dostal v roce 1944. Až do roku 1980 měl tedy dodatek podporu obou hlavních politických stran.

Přístup republikánských prezidentů k dodatku se lišil. Prezident Richard Nixon dodatek podporoval velmi vlažně. Nixonova podpora nesehrála vážnou roli v počáteční popularitě dodatku a po aféře Watergate byla Nixonova podpora dodatku skandálem zastíněna. Prezident Gerald Ford dodatek naopak podporoval velice výrazně. Zde hrála roli především první dáma Betty Ford, která za dodatek aktivně lobovala. Naopak Ronald Reagan se proti dodatku stavěl a s jeho kandidaturou na prezidenta zmizel dodatek z programu Republikánské strany už definitivně.

Obecně lze konstatovat, že souboj s dodatkem naučil Republikánskou stranu několik lekcí. Republikánská strana zjistila, jak důležité jsou nyní sociální problematiky pro voliče, ať už se jednalo o Dodatek o rovnoprávnosti či otázku interrupce. Až do období sedmdesátých let se strana soustředila více na otázky daní a zahraniční politiky. S nástupem druhé vlny feministického hnutí se sociální otázky staly mnohem větším tématem jak pro strany, tak pro jejich voliče.

Druhou lekcí bylo uvědomění, jak velký voličský potenciál představuje spojení různých náboženských proudů, které se sjednotily proti dodatku. Právě toto voličstvo se postupně stalo voličskou základnou Republikánské strany a tento stav trvá dodnes.

Odpověď na otázku, zda se argumenty vůči dodatku dají označit za dezinformaci, se různí. V otázce branné povinnosti a toho, zda by se vztahovala i na ženy v případě jejího vyhlášení, se většina autorů shoduje, že dodatek skutečně způsobil, že by se ženy musely registrovat do armády stejně jako muži. Pokud by došlo k vyhlášení branné povinnosti, pravděpodobně by se týkala i žen. Nicméně je faktem, že možnost vyhlásit brannou povinnost pro ženy má Kongres i bez Dodatku o rovnoprávnosti. Kongres Spojených států možnost vyhlášení branné povinnosti pro ženy zvažoval i během druhé světové války. Naopak, argumenty, že dodatek by vedl k povolení homosexuálních manželství nebo vzniku unisex toalet na veřejnosti, lze označit jako dezinformace. Tyto argumenty byly rychle vyvráceny již v období, kdy byla otázka schválení dodatku aktuální.

Informace, která mě překvapila, byl fakt, že nejen odpůrci dodatku, ale i jeho zastánci často šířili informace, které nebyly pravdivé, ve snaze o zlepšení popularity dodatku. V některých případech se to zastáncům dodatku vymstilo a vedlo to ke zhoršení popularity dodatku.

Samotný Dodatek o rovnoprávnosti, který už je dnes starý více jak sto let, se stále nestal součástí Ústavy Spojených států. Přesto se o něm nadále hovoří a od roku 2017 ho ratifikovaly tři další státy federace.

Při psaní této práce mě velice zaujalo, jak moc se debaty ve Spojených státech 20. století podobají debatám vedeným dnes nejen ve Spojených státech, ale i v České republice. Šíření dezinformací o různých zákonech nebo mezinárodních smlouvách je nadále velice časté. Příkladem

může být právě Istanbulská úmluva, o které se v České republice šířilo velké množství dezinformací a která nakonec nebyla Českou republikou ratifikována.

Summary

Based on the analysis of the Grand Old Party's approach, we can draw the following conclusions: until the beginning of the seventies, the Grand Old Party was a bit more involved in women's rights issues than the Democratic Party. The Equal Rights Amendment was part of the party's platform from 1940, with the small exception of Barry Goldwater's presidential candidacy until 1980. The Democratic Party added the amendment to its platform in 1944. Until 1980, the amendment had bipartisan support.

The Republican presidents' approach to the ERA differed. President Richard Nixon was lukewarm in his support for the amendment. His support did not play a big role in the first phase of ratification when the amendment had considerable support. After the Watergate scandal, his support was overshadowed by the scandal. On the other hand, President Gerald Ford supported the amendment significantly. An important part of this was the first lady Betty Ford, who actively lobbied for the ERA. Ronald Reagan did not support the amendment, and with his presidential candidacy, the ERA left the party platform for good.

In general, we can say that the fight for the ERA taught the Grand Old Party several lessons. The Grand Old Party found out how important social issues had become for voters, whether it was the ERA or abortion. Until the seventies, the party focused on taxes and foreign policy. With the advent of the second wave of feminism, social issues became much more important for both the parties and the voters.

The second lesson was the realization of the significant voting potential represented by the alliance of various religious currents that unified against the amendment. It is precisely this electorate that has gradually become the voting base of the Republican Party, and this situation persists to this day.

The answer to the question of whether the arguments against the amendment can be labeled as disinformation varies. Regarding the issue of compulsory military service and whether it would also apply to women in the event of its declaration, most authors agree that the amendment would cause women to be required to register for the military just like men. If compulsory military service were to be declared, it would likely apply to women as well. However, Congress has the option to declare compulsory military service for women even without the Equal Rights Amendment. The United States Congress considered the option of declaring compulsory military service for women even during the Second World War. Conversely, arguments that the amendment would lead to the legalization of same-sex marriage or the creation of unisex bathrooms in public places can be labeled as disinformation. These arguments were quickly refuted during the period when the question of the amendment's approval was current.

What surprised me was the fact that not only were the opponents of the amendment guilty of spreading untrue information about the amendment, but the amendment supporters were also guilty of the same, in the hopes of improving the ERA's popularity. In some cases, this ended up hurting the amendment's popularity.

The Equal Rights Amendment is now more than one hundred years old. It is still not part of the United States Constitution. But it is still being discussed, and since 2017, three more states of the federation have ratified the amendment.

When writing this thesis, what I found very interesting is how much the debate about the ERA in the 1970s resembles the debates led not only in today's United States but also in today's Czech Republic. An example of this is the Istanbul Convention, about which a large amount of disinformation was spread in the Czech Republic. The Czech Republic did ratify the Istanbul Convention.

Seznam literatury

Knihy

Gregor, Miloš, Vejvodová, Petra. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*, Brno: Cpress, 2018.

Elektronicky publikované knihy

Critchlow, Donald T., *The Conservative Ascendancy: How the GOP Right Made Political History*, Cambridge: Harvard University Press, 2007, <https://www.libgen.is/>, (staženo 17. dubna 2024).

Critchlow, Donald T., *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism: A Woman's Crusade*, Princeton: Princeton University Press, 2005, <https://www.libgen.is/>, (staženo 13. března 2024).

Dionne Jr, E.J., *Why the Right Went Wrong: Conservatism--From Goldwater to the Tea Party and Beyond*, New York: Simon & Schuster, 2016, <https://www.libgen.is/>. (staženo 11. dubna 2024).

Gregor, Miloš, Mlejnková, Petra. *Challenging Online Propaganda and Disinformation in the 21st Century*, Berlin: Springer Nature, 2021, <https://doi.org/10.1007/978-3-030-58624-9>. (staženo 20. února 2024).

Lewis, Gould L., *Grand Old Party: A History of the Republicans*, New York: Random House, 2003, <https://www.libgen.is/>. (staženo 14. března 2024).

Mathews Donald G., De Hart Jane S., *Sex, gender, and the politics of ERA: A State and the Nation*, New York: Oxford University Press, 1990, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

Mansbridge, Jane J., *Why We Lost the ERA*, Chicago: University of Chicago Press, 2015, <https://www.libgen.is/>. (staženo 22. února 2024).

Neuwirth, Jessica, Steinem, Gloria, *Equal Means Equal: Why the Time for an Equal Rights Amendment Is Now*, New York: The New Press, 2015, <https://www.libgen.is/>. (staženo 27. března 2024).

Rymph, Catherine E., *Republican Women: Feminism and Conservatism from Suffrage through the Rise of the New Right*, Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 2005, <https://www.libgen.is/>. (staženo 5. dubna 2024).

Elektronický článek

Critchlow, Donald T., and Cynthia L. Stachecki. "The Equal Rights Amendment Reconsidered: Politics, Policy, and Social Mobilization in a Democracy." *Journal of Policy History* 20, no. 1 (2008): 157–76. <https://doi.org/10.1353/jph.0.0000>. (staženo 2. dubna 2024).

David, Brady W a Tedin Kent L., "Ladie in Pink: Religion and Political Ideolog in the Anti-Era Movement, *Social Science Quarterly* 56, no 4. (1976), <http://www.jstor.org/stable/42860411>. (staženo 17. dubna 2024).

Fallis, Don. "What is Disinformation". *Library Trends* 63, (2015), 401-426, <https://doi.org/10.1353/lib.2015.0014> (staženo 20. února 2024).

Fallis, Don a Kay Mathiesen, "Fake news is counterfeit new". *Inquiry*, (2019), 1-20, <https://doi.org/10.1080/0020174X.2019.1688179>. (staženo 21. února 2024).

Ginsburg, Ruth Bader. "EQUAL RIGHTS FOR WOMEN AND MEN AS FUNDAMENTAL CONSTITUTIONAL PRINCIPLE." Section of Individual Rights and Responsibilities Newsletter 3, no. 1 (1976). <http://www.jstor.org/stable/43871999>. (staženo 27. dubna 2024).

Graham, Hugh Davis. "Richard Nixon and Civil Rights: Explaining an Enigma." *Presidential Studies Quarterly* 26, no. 1 (1996): 93–106. <http://www.jstor.org/stable/27551552>. (staženo 13. března 2024).

Miller, Eric C. "Phyllis Schlafly's 'Positive' Freedom: Liberty, Liberation, and the Equal Rights Amendment." *Rhetoric and Public Affairs* 18, no. 2 (2015): 277–300. <https://doi.org/10.14321/rhetpublaffa.18.2.0277>. (staženo 24. února 2024).

Reiss, Megan, "Disinformation in the Reagan years and lessons for today", *R Street Institute*, (2019), <http://www.jstor.org/stable/resrep19125>, (staženo 13. dubna 2024).

Thaler, Richard H. "Amomalies: The January Effect." *The Journal of Economic Perspectives* 1, no. 1 (1987): 197–201. <http://www.jstor.org/stable/1942958>. (staženo 11. března 2024).

Online video

Schlafly, Phyllis, „Phyllis Schlafly debates Betty Friedan on ERA“, Youtube, 25. března 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=hOCvoWW4cN8&t=8s>. (staženo 27. března 2024)

Schlafly, Phyllis, „Phyllis Schlafly discusses the Equal Rights Amendment on the Mike Douglas Show“, YouTube, 14. března 2019, <https://www.youtube.com/watch?v=BxKJh7M-DSA>, 1:05-1:30, (staženo 3. dubna 2024)

Noviny

Dixon, Kara Vuic, „Registering women for the draft wouldn't be a big departure from the past“, *The Washington Post*, 14. dubna 2021, <https://www.washingtonpost.com/outlook/2021/04/14/registering-women-draft-wouldnt-be-big-departure-past/> (staženo 23. února 2024).

Grady, Constance, „The waves of feminism, and why people keep fighting over them, explained“, *Vox*, 20. července, 2018, <https://www.vox.com/2018/3/20/16955588/feminism-waves-explained-first-second-third-fourth> (staženo 20. března 2024).

Hemmer, Nicole, „What Phyllis Schlafly Owes Feminism“, Politico, 6. září 2016, <https://www.politico.com/magazine/story/2016/09/phyllis-schlafly-death-housewife-activism-feminism-214213/>, (staženo 26. dubna 2024).

Kelly, Kate, “The best way to protect abortion rights? Finalize the Equal Rights Amendment”, Los Angeles Times, 23. května 2022, <https://www.latimes.com/opinion/story/2022-05-23/roe-abortion-equal-rights-amendment> (staženo 18. dubna 2024).

Munoz, Jacob, „The Powerful, Complicated Legacy of Betty Friedan’s ‘The Feminine Mystique’“, Smithsonian magazine, 4. leden 2021, <https://www.smithsonianmag.com/smithsonian-institution/powerful-complicated-legacy-betty-friedans-feminine-mystique-180976931/>, (staženo 26. dubna 2024).

Prasad, Ritu, “Women's Equal Rights Amendment sees first hearing in 36 years“, BBC, 30. dubna 2019, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-44319712> (staženo 26. dubna 2024).

Schlafly, Phyllis, „Should women be drafted?“, *The Phyllis Schlafly Report*, březen 1973, <https://www.phyllisschlafly.com/constitution/should-women-be-drafted-march-1973/> (staženo 27. března 2024).

Schultz, David A., “Could an ERA save abortion rights? Don’t count on it”, The Hill 17. května 2022, <https://thehill.com/opinion/civil-rights/3487622-could-an-era-save-abortion-rights-dont-count-on-it/> (staženo 18. dubna 2024).

Smeal, Eleanor, Steinem, Gloria, „Steinem and Smeal: Why ‘Mrs. America’ is bad for American women“, Los Angeles Times, 30. červenec 2020, <https://www.latimes.com/entertainment-arts/tv/story/2020-07-30/steinem-and-smeal-why-mrs-america-is-bad-for-american-women>, (staženo 26. dubna 2024).

Zipkin, Amy. “The military draft ended 50 years ago, dividing a generation”, 27. ledna 2023, <https://www.washingtonpost.com/history/2023/01/27/draft-end-conscription-1973/> (staženo 8. dubna 2024).

Webová stránka

American Presidency Project. 1972. " Republican Party Platform of 1972.", <https://www.presidency.ucsb.edu/>.(staženo 10. dubna 2024).

American Presidency Project. 1976. " Republican Party Platform of 1976." <https://www.presidency.ucsb.edu/>.(staženo 10. dubna 2024).

American Presidency Project. 1980. " Republican Party Platform of 1980.", <https://www.presidency.ucsb.edu/>. (staženo 10. dubna 2024).

American Presidency Project. 1980. "1980 Democratic Party Platform", <https://www.presidency.ucsb.edu/>. (staženo 29. dubna 2024).

“Craig v. Boren.” Oyez. <https://www.oyez.org/cases/1976/75-628>. (staženo 16. dubna 2024).

„Chronology of the Equal Rights Amendment, 1923-1996“, National Organization for Women, <https://now.org/resource/chronology-of-the-equal-rights-amendment-1923-1996/>, (staženo 18. dubna 2024).

„Equal Rights Amendment (ERA) and Drafting Women“, Encyclopedia.com, <https://www.encyclopedia.com/defense/energy-government-and-defense-magazines/equal-rights-amendment-era-and-drafting-women>, (staženo 17. dubna 2024).

„FAQ on the Current Status of the Equal Rights Amendment to the U.S. Constitution“, Columbia Law School Center for gender & Sexuality Law, naposledy upravené 17. března 2021, <https://gender-sexuality.law.columbia.edu/content/faq-current-status-equal-rights-amendment-us-constitution>. (staženo 15. dubna 2024).

"Frontiero v. Richardson." Oyez. <https://www.oyez.org/cases/1972/71-1694>. (staženo 16. dubna 2024).

H.J. Res. 75, Proposing an Equal Rights Amendment to the Constitution, Library of Congress, 1923, [://catalog.archives.gov/id/7452156?objectPage=2](https://catalog.archives.gov/id/7452156?objectPage=2). (staženo 20. března 2024) "

„How has the ERA been related to women in the military?“ Equal rights ammendment, <https://www.equalrightsamendment.org/faq> (staženo 17. dubna 2024).

Joint resolution proposing an amendment to the Constitution of the United States relative to equal rights for men and women., Office of the Federal Register, National Archives and Records Administration: U.S. Government Printing Office, 1972, 86, Stat. 1523. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-86/pdf/STATUTE-86-Pg1523.pdf> (staženo 20. března 2024)

Maria Giovanna Sessa, „Disinformation glossary“. EU DisinfoLab. Naposledy upravené 30. března 2023. <https://www.disinfo.eu/publications/disinformation-glossary-150-terms-to-understand-the-information-disorder> (staženo 15. dubna 2024).

Phyllis Schlafly, „What’s wrong with Equal Rights for Women? - 1972“. Iowa State University, Archive of Women’s political communication, <https://awpc.cattcenter.iastate.edu/2016/02/02/whats-wrong-with-equal-rights-for-women-1972/>, (staženo 27. února 2024)

„Phyllis Schlafly and the End of the Equal Rights Amendment“, Boundary Stones, <https://boundarystones.weta.org/2022/04/20/phyllis-schlafly-and-end-equal-rights-amendment>, (staženo 26. dubna 2024).

„Suspect classification“, Cornell Law Scholl, Legal Information Institute, https://www.law.cornell.edu/wex/suspect_classification (staženo 1. března 2024)